

Rumuni so se umaknili. Situacija na maced. fronti.

VSLED PRITISKA AVSTRILJSKIH IN NEMŠKIH ČET SO SE MORALI RUMUNI NA SEDMOGRAŠKEM ZOPET UMAKNITI. — VROČI BOJI PRI PRELAZU SZURBUK. — ARTILERIJSKI SPOPADI V DOBRUDŽI. — BOLGARI POROČAJO, DA SE NI ZADNJI ČAS NIČESAR POSEBNEGA PRIPETILO. — RUSKO URADNO POROČILO. — POLOŽAJ PRI DORNI VATRI IN KIRLIBABI. — 500 JETNIKOV.

Bukarešt, Rumunsko, 15. oktobra. — Danes je bilo izdano tukaj sledeče uradno poročilo:

— Na severni in severozapadni fronti so se naše čete nekoliko umaknile. To se je moralo zgoditi zategadelj, ker nas je sovražnik poskušal obkoliti. Ozemlje, ki smo ga prepustili sovražniku, je skoraj brez vsake strategične važnosti.

Južno od Gyorgo se je posebno odlikovala naša artilerija. Sovražna artilerija je bila vpriporila par vročih napadov, ki se pa niso obnesli. Ko je slednjic izprevidela, da ne more ničesar drugega opraviti, se je začela umikati in se je z velikimi izgubami umaknila.

V gorenjem delu reke Bicas ter zapadno od meje se vrše vroči artilerijski spopadi.

Pri Palanki se vrše mali boji, ki nimajo sploh nobene uplive na splošni položaj. Pri Baratocu je prišlo do manjših spopadov, pri Bredealu se vrše spopadi med prednjimi stražami.

V dolini Polistoca smo odbili vse sovražniške napade. Pri Lucaru so začeli naši utrjevati zavzete pozicije.

V dolini reke Alute je bilo zadnje dni par artilerijskih spopadov. V Juul dolini smo v hudem boju vjeli štirideset mož in enega častnika. Pri Oršavi se boji neprestano nadaljujejo.

Sofija, Bolgarsko, 15. oktobra. — Vrhovno poveljstvo bolgarske armade je izdalo danes sledeče poročilo:

— Na rumunski fronti se ni položaj veliko izpremenil. Ob reki Donavi je zavladal popoln mir.

Vzhodno od železniške proge Bobrič-Megidija obstreljuje naša artilerija sovražniške postojanke. Ob obali Črnega morja se je pojavilo nekaj bojnih ladij, ki so se pa umaknile, kakorhitro so stopile naše obrežne baterije v akcijo.

Petrograd, Rusija, 15. oktobra. — Sovražni oddelki, ki so bili napadli naše postojanke ob Dorni Vatri in Kirlibabi, so se morali z velikimi izgubami umakniti.

Dunaj, Avstrija, 15. oktobra. — Avstrijski generalni štab poroča:

— Več naših bataljonov je zavzelo z naskokom višine Smotree v Karpatih. Vzhodno od Kirlibabe smo priborili nekaj ozmelja. Vjeli smo več častnikov in nad 500 vojakov.

Berlin, Nemčija, 15. oktobra. — Z rumunske fronte se poroča:

— Pri Kirlibabi so naše in bolgarske čete vjele nad 500 rumunskih vojakov. Razen tega so zaplenile tudi precej vojnega materiala in drugih potrebščin.

Armada skupina generala Mackensena: V Dobrudži se ni ničesar posebnega pripetilo. Nekaj križark je obstreljevalo bolgarska obrežna mesta, toda škoda, ki so jo povzročile, ni posebna.

Berlin, Nemčija, 15. oktobra. — Vrhovno poveljstvo nemške armade je izdalo sledeče poročilo:

— Sovražnik je vpriporil vzhodno od železniške proge Bitolj-Florina več napadov, ki so se pa vsi skupaj izjalovili. Bitka, ki se je vnela pred par dnevi pri reki Černi, se nadaljuje.

Pariz, Francija, 15. oktobra. — Poročilo, ki ga je izdalo francosko vojno ministrstvo o bojih na macedonski fronti, se glasi:

— Na celi fronti se vrše vroči artilerijski spopadi. Srhom se je posrečilo ob reki Černi nekoliko napredovati. — Nek francoski bataljon je zavzel neko točko ob železniški progi južno od Seresa.

Sofija, Bolgarsko, 15. oktobra. — Poročilo bolgarskega vojnega ministrstva se glasi:

— Položaj je neizpremenjen. Med jezerom Presbo in Černo se je vršil kot ponavadi vroč artilerijski boj. Našim vojakom se je posrečilo odbiti več sovražniških napadov.

Srbi so bili napadli vas Slivico, pa so se morali umakniti, ne da bi dosegli kak uspeh.

V dolini reke Moglenice je oblegal svražnik višine pri Bahoven. Kljub silnim naporom in velikim izgubam ni mogel ničesar doseči.

Sovražni brodovje je obstreljevalo naše pozicije pri Orfanu.

Solun, Grška, 15. oktobra. — Iz glavnega stana zavezniške armade se poroča:

— Naša artilerija je obstreljevala železniško postajo v Seresu. Južno od Seresa so se spopadle naše prednje straže s sovražnikom. Vnela se je vroča bitka, v kateri smo bili mi zmagovalci.

Zadnje dve noči smo uspešno obstreljevali ceste, po katerih dovažajo sovražnik proviant na doiransko fronto.

Lahi pešajo.

S "prodiranjem proti Trstu" so prenehali. — Pač pa so imeli baje nekaj uspehov na tirolski fronti.

Rim, Italija, 15. oktobra. — Glasom italjanskega uradnega poročila, so laske čete imele na tirolski fronti zopet nekoliko uspehov.

Napredovale so pri gori Roite. Zaplenili so štiri velike topove, nekaj strojnih pušk in veliko drugega vojnega materiala; vjeta je bila tudi cela avstro-ogrska baterija.

Na Krasu je položaj neizpremenjen.

Sovražnik je z vso silo obstreljeval Gorico.

Dunaj, Avstrija, 15. oktobra. Vojni urad je danes izdal uradno poročilo, v katerem pravi, da je bilo na italijanski fronti malo bojev. Vzhodno od Gorice so Italijani sicer vpriporili neznaten napad, ki jim pa ni prinesel nobene uspeha, v hudem bajonetnem spopadu so jih avstrijske čete zavrnile in jim povzročile velike izgube.

Vzhodno od Trsta so avstrijski zrakovplovci spravili na tla en sovražni aeroplan.

Prosperiteta?

Harr Schlacht, superintendent od East Side Protective Association je večeraj naznanil:

"Otroci skoro umirajo od gladi. Na stotine šolskih otrok pohaja lačnih v šole, medtem je pa neznozna draginja poglajala mnogo nedolžnih deklic v življenje sramote."

Schlacht potem navaja več posameznih slučajev, da družine stradajo in da so deklice padle.

In to naj to prosperiteta?

Umoril hčer, ker je bila lina.

Aleksandria, La., 15. oktobra. Charles M. Bonette, nek farmar v Melder, La., je večeraj vstrelil in usmrtil svojo hčer, ker ni hotela delati na polju.

Deklica je bila vedno zelo lena. Potem je oče še sam sebe vstrelil.

Pozor pošiljatelj denarja!

Vsled negotovega dostavljanja pošte, ki je namenjena v Ameriko v Avstrijo in Nemčijo ter narobe sprejemamo denarne pošiljke do praklica le pod pogojem, DA SE VELED VOJNE IZPLAČAJO MOGOČE Z ZAMUDO. DENAR NE BO V NOBENEM SLUČAJU IZGUBLJEN, ampak nastati samorejo le zamude. Mi jamčimo za vsako denarno pošiljatev toliko časa, da se izplača na določeni dan. Istotako nam jamčijo naše ljube ameriške banke, s katerimi smo sedaj v zvezi radi vojne in radi popolne sigurnosti pri pošiljanju denarja.

Ose:	
K	\$
5....	.85
10....	1.50
15....	2.20
20....	2.85
25....	3.55
30....	4.20
35....	4.90
40....	5.55
45....	6.25
50....	6.90
55....	7.60
60....	8.25
65....	8.95
70....	9.60
75....	10.30
80....	10.95
85....	11.65
90....	12.30
100....	13.50
110....	14.85
120....	16.20
130....	17.55
140....	18.90
150....	20.25
160....	21.60
170....	22.95
180....	24.30
190....	25.65
200....	27.00
250....	33.75
300....	40.50
350....	47.25
400....	54.00
450....	60.75
500....	67.50
600....	81.00
700....	94.50
800....	108.00
900....	121.50
1000....	135.00

Ker se zdaj cene denarju skoraj vsak dan menjajo, smo primorani računati po najnovejših cenah in bomo tudi nakazovali po njih. — Včasih se bo zgodilo, da dobi na slovniki kaj več, včasih pa tudi kaj manj. Let desne na napad ponavadi par dni kasneje in med tem, ko dobi naslednik list v roko, se pri nas cene morda že večkrat spreminjajo.

TYRDEKA FRANK SAKSER, 48 Cortland St., New York, N. Y.

Iz Bayonne.

Policija ima naročeno, da ne pusti nobenega delavskega voditelja v mesto. — Strojne puške.

Policijski department v Bayonne je dobil naročilo, da ne dopusti nobenega delavskega voditelja v mesto, da bi prišel skupaj s kakim lokalnim voditeljem, ki vodi stavko.

Zadnja dva dni je bilo mirno, delavci se sprevideli, da jim protitaki oboroženi sili kot je sedanja policija v Bayonne, ni mogoče ničesar opraviti.

V Rockefellerjevih tovarnah imajo nastavljene strojne puške.

Nocoj bodo imeli štrajkarji sejo, pri kateri se bodo odločili, če bodo šli nazaj na delo, oziroma, če bodo s stavko nadaljevali.

K seji seveda ne bo smel nihče drugi kot delavci sami, voditelj ne bodo pustili v dvoranu.

Na postaji vsakega pasažirja dobro preiščejo, da ne bi imel pri sebi kakšnega pisma za delavce.

Zaplenjevanje pošte.

Washington ni zadovoljen z zavezniškim odgovorom. — Še ena nota. — Zavezniški bodo gotovo vstrajali.

Washington, D. C., 15. oktobra. Danes so v državnem departmentu študirali zavezniški odgovor na nato Združenih držav glede zaplenjevanja pošte. Skoro gotovo je, da administracija ne bo zadovoljna s odgovorom in da bo šla v London in Pariz še ena nota, toda najbrže ne prej kot par dni pred volitvami.

Tajnik Lansing večeraj ni hotel razpravljati o odgovoru in o bodočih korakih, ki jih namerava vlada storiti.

Predsednik Wilson je v Shadow Lawn izjavil, da se "ne da storiti ničesar pozitivnega."

Informacije, ki jih je te dni dobival državni department se glase, da bodo zavezniške države popolnoma gotovo vstrajale na svojem stališču, ki so ga navedle v odgovoru na ameriški protest.

Mogoče je, da bodo bodoče kontraverze med Združenimi državami in Anglijo zelo kritične.

Kdaj bo konec?

Ves svet napeto pričakuje konca najstrašnejše vojne, kar jih pomni svetovna zgodovina.

Vsok človek premišljuje, kdaj bo konec tega strašnega klanja, kdaj se bo ljudstvo toliko izpametovalo, da bo samo izrazilo svoje misli in želje ter se ne bo več pustilo diktirati od svojih kraljev, cesarjev, diplomatov in državnikov. Ni dovolj, da bere človek samo dnevne novice, pač pa mora dobiti tudi nekaj pojem o notranjih zapletih v raznih državah, o raznih političnih spletkah, o vzrokih sedanjega klanja, ki so le površno omenjeni v časopisju. O vsem tem razpravlja na dalgo in široko naš "SLOVENSKO-AMERIŠKI KOLENDAR", ki se že prav pridno tiska in bo v najkrajšem času izšel. Ker letos ni mogoče dobiti iz starega kraja nobenega kalendarja in nobene pratike, je nemumno, da bodo posegli po njem vsi ameriški Slovenci.

Ker smo ga tiskali le omejeno število, ga naročite takoj. — Cena je isto kot lani leto.

"SLOVENSKO PUBLISHING CO." 48 Cortland St., New York, N. Y.

Avstriji in mir.

Avstrija in Nemčija se nikakor nočeta ukloniti. — Pod kakšnimi pogoji bi sklenili mir?

Dopisnik "Časnikarske Zveze" je sporočil z Dunaja:

Ne da se tajiti, da razpravljajo ljudje o miru. Politični krogi pa počejo ničesar slišati o tem. Pravi, da še ne bo kmalo konec in da je Avstrija ravno na takem stališču kot je bila začetkom vojne.

Vsi ljudje so prepričani, da zavezniški dozdaj še niso pokazali, da bodo dosegli svoj cilj oziroma, da ga lahko dosežejo. Francozi niso ničesar dosegli na Somme, Italijani ne morejo nikamor naprej. Rumuni se umikajo iz Sedmograške. Vse to je jasno znamenje, da zavezniški ne bodo zmagali in da zastoj čakajo časa, ko bosta Avstrija in Nemčija uničeni.

Avstrija in Nemčija bi sklenili mir in to pod sledečimi pogoji:

Zemljevid Evrope se ne sme veliko izpremeniti. Poljska mora postati samostojna država, Belgija in Srbija morata biti pod protektoratom Avstrije in Nemčije. Ukrajini se mora vse potrebno, da ne bosta ti dve deželi nikdar več motili evropskega miru.

Umevno je, da zavezniški niso zadovoljni s temi predlogi.

Če bi se zaveznikom posrečilo prepediti Nemce iz Francije ter Avstrije in Nemce iz Rusije, bi bilo seveda drugače.

Italijani so si priborili nekaj ozemlja na soški fronti, dočim so na Tirolskem precej nazadovale.

V Avstriji se prav dobro spominjajo avstrijskega napredovanja v Tridentu. To napredovanje je pa tudi dokaz, da Avstriji lahko nekaj dosežejo, če hočejo.

Zavezniški imajo neizprljiv vir vojakov. — Ne sme se misliti, da v Avstriji in Nemčiji ni tako. — Nemčija pošlje vsako leto lahko pod orožje 630.000 mož, Avstrija pa 360.000.

Ne more se tajiti, da so bile zadnje mesece zgube zelo velike. Pomisliti je pa treba, da ne samo v Avstriji, pač pa tudi pri zavezniških.

POZOR, SLOVENSKI SLAMNIKARJI V NEW YORKU

Jutri, v torek ob sedmih zvečer se bo na 62 E. 4. St., vršila seja slammikarske unije, pri kateri se bo volilo odbor za unijo.

Vsak član bo moral posebej prispevati \$1 za stavkajoče železničarske delavce in njihove družine, ki se nahajajo v velikih stiskah, poleg tega pa še nimajo upanja, da bi kmalu stavko dobili.

DENAR SE LAHKO ODPOŠLJE V STARO DOMOVINO TUDI PO BREŽIČNEM BRZOJAVU.

Cena kronam je ista kot pri navadnih pošiljtvah; le za naslov v vrednosti 65 centov za vsako besedo. Najboljše je, da se nam pošlje \$4 za vsak naslov; ako bo kaj preveč ali kaj premalo, bomo poslali na zaj ali pa sporočili, da se nam izdopoliže.

Zdaj je mogoče poslati le okrogle svote, kot naprimer: K 100, 200, 300 itd. do K 10,000.

Brezlične pošiljatev grede vse v Nemčijo, od tam se pa pošljejo denarne nakaznice po pošti na sadnje mesto.

Natančno smo poizvedeli, da ta pošiljatev dosepejo primeroma hitro za sedanje razmere. — Zgoditi se pa kaj lahko, da pošiljatev traja tudi dalj časa in to, ako se napravijo napake pri brezličnem brzojavu; denarja se na more izgubiti, pač pa je mogoča sakasnitev, ako se urine kje kaka napaka.

Kdor želi poslati na ta način denar v staro domovino, mora natančno napisati naslov in dati: pošlje naj se po brezličnem brzojavu.

Denar za brezlične brzojave pošiljate po poštne Money Order ali pa gotov denar v priporočeni pisnu, ne pa potom privatnih čekov.

FRANK SAKSER, 48 Cortland St., New York, N. Y.

Hudi boji na Zahodu.

ZAVEZNIŠKI USPEHI. — 1,500 NEMCEV VJETIH, OD TEH SO JIH VJELI FRANCOZI 1,100. — KAJZER JE REKEL VOJAKOM, DA SOVRAŽNIK NE SME PREDRETI ZAHODNE FRONTE.

London, Anglija, 15. oktobra. — Zavezniške operacije pri Genermontu in Ablaincourtu na južnem delu reke so bile uspešne. Vjetih je bilo 1,500 nemških vojakov, od katerih jih je 1,100 v francoskih rokah.

Angleži so nekoliko napredovali severovzhodno od Guicourta, medtem so pa Francozi zavrnili več nemških napadov na južnem delu reke.

Nemške izgube so bile velike, toda zavezniške niso skoro nič manjše.

Cel dan so se vršili grozoviti boji, ki so se na več točkah končali neodločno, na nekaterih so pa zavezniški zavzeli par nemških zakopov.

Berlin, Nemčija, 15. oktobra. — Nemški generalni štab je danes izdal poročilo, da so se angleški napadi severno od Thiepvala končali z mož-proti-možju boji.

Na južnem delu reke Somme so imeli Francozi nekaj uspehov. Osvojili so poleg drugega tudi sladkorno tovarno v Genermontu.

Pred Verdunom so se vršili hudi artilerijski boji.

Berlin, Nemčija, 15. oktobra. — Vojaški kritik pri Prekmorski poročevalni agenciji je skalkuliral, da so angleške in francoske divizije izgubile v tej ofenzivi več kot en milijon vojakov.

V Švici so pa vojaški kritiki naračunali, da so Rusi izgubili od 1. junija do 2. oktobra tudi en milijon vojakov, namreč toliko je bilo ubitih, ranjenih in vjetih.

Berlin, Nemčija, 15. oktobra. — Nemški cesar je na zahodni fronti obiskal svoje čete, ki jim poveljuje general Eben. Povedal jim je, da morata njihova gesla biti: "On ne sme skozi!" in "On mora biti premagan!"

Cesar jim je govoril:

Ne daleč od vaših postojank divja grozna bitka in mi slišimo zdajpazdaj kak strel iz topa. Imel sem prednost sprejeti deputacije čet, ki so se borile proti vliki premoči in si priborile slavo ter tako naredile veliko delo za domovino. Zame je dolžnost in čast, da izrazim v imenu domovine najsrčnejšo zahvalo, da ste se vi skupno z vašimi avstro-ogrskimi tovariši tako hrabro držali. Kadar se boste zopet zagnali proti sovražniku, imejte dva gesla, prvi: On ne sme skozi! in drugo: On mora biti premagan!

Mi se borimo za pravično stvar. Vsak izmed vas ve, zakaj riskira življenje, toda veliko je sovražnikov, ki ne vedo, zakaj se bore. Številke naj vas ne vstrašijo in jaz sem prepričan, da se boste ravnotako hrabro držali v bodoče kot ste se dozdej. Naj si sovražnik razbije glavo od železni steni. Naj vam Bog pomaga pri tem velikem delu.

Pred četami, katerim poveljuje general von Boehm-Ermoli, je kajzer rekel:

Mi smo vsi prepričani, da se borimo za dobro stvar in mi imamo zaupanje, da nam bo dobri Gospod duhov pomagal do zmage.

London, Anglija, 15. oktobra. — Hamburger Nachrichten svari nemški narod, da naj ljudje ne pišejo vojakom na fronto o težkih časih, v katerih morajo živeti doma.

Tako poroča Reuterjev dopisnik iz Amsterdama.

Časopis pravi nadalje, da mečejo zavezniški zrakovplovci na nemške zakope faksimile nemških pisem, v katerih se Nemci, ki se nahajajo še doma, pritožujejo nad težkimi časi.

Rusi pritiskajo.

RUSI SO PREDRLI SOVRAŽNO FRONTO V VOLINJI. — ZAPLENILI SO VEČ TOPOV IN VJELI MNOGO VJETNIKOV. — ZAVRNJENI NAPADI. — RUSKI SUBMARIN VJEL TURŠKI TRANSPORT.

London, Anglija, 15. oktobra. — Po dva tedna trajajoči bitki, v kateri so imeli Rusi in Nemci ter Avstriji velikanske izgube, so Rusi predrli sovražno črto južno od Lutskaja, Volinija.

Gen. Brusilove čete so vjele mnogo sovražnih vojakov ter zaplenile veliko množino vojnega materiala, med drugim tudi več težkih topov, katerih niso mogli Avstro-Nemci pravočasno odstraniti.

Rusi so takoj nato, kot se poroča iz Petrograda, utrdili svoje nove pozicije; vse sovražne protinapade so odbili in povzročili sovražniku velikanske izgube.

Dunaj, Avstrija, 15. oktobra. — Vzhodno od Kirlibabe smo vpriporili napad, s katerim smo dosegli, da smo zavzeli nekoliko ozemlja in vjeli 446 Rusov.

V Voliniji so vpriporjali Rusi silovite napade.

Petrograd, Rusija, 15. oktobra. — Ruski submarin "Tulen" je v Bosporu dne 12. oktobra vjel velik turški transport.

"GLAS NARODA"

(Slovenian Daily.)
Owned and published by the
SLOVENIAN PUBLISHING COMPANY
(a corporation.)
FRANK SAKSER, President. LOUIS BENEDIK, Treasurer.

Place of Business of the corporation and addresses of above offices:
82 Cortlandt Street, Borough of Manhattan, New York City, N. Y.

Za celo leto velja list za Ameriko in
Canada \$303
Za pol leta za mesto New York... 4.50
Za pol leta 1.50
Za Evropo za vse leto 2.55
Za Evropo za pol leta 1.70
Za celo leto za mesto New York... 4.00
Za Evropo za četrt leta 1.70

"GLAS NARODA" izhaja vsak dan izveniš nedelj in praznikov.

"GLAS NARODA"

("Voice of the People")
Issued every day except Sundays and Holidays.
Subscription yearly \$3.00.

Advertisement on agreement.

Doplat brez podpisane osebnosti se ne priobčujejo.

Denar naj se blagoviti pošiljati po — Money Order.
Pri spremembi kraja naročnikov prosimo, da se nam tudi prejšnje bivališče naznani, da hitreje najdemo naslovnika.

Dopisom in pošiljatkam naredite ta naslov:
"GLAS NARODA"

82 Cortlandt St., New York City.

Telefon 4687 Cortlandt.

"Clevelandski Ameriki."

S človekom, o katerem se ve, da ne bo ničesar pripoznal, je težko debatirati.

Z listom, kot je "Clevelandska Amerika" je pa sploh vsaka debata nemogoča.

Da bi morda rojaki ne mislili, da smo se z bali duševnih orjakov in nezmotljivih kapacitet pri "Clevelandski Ameriki", bomo poskušali odgovoriti na njena izvajanja.

Z loparjem je veliko lažje lopniti po glavi kot pa dokazati oziroma koga prepričati.

Clevelandski matadorji pogrevajo stara očitanja, katerih ni še nikdo opustil, kdor je začel z našim listom polemizirati.

Prvi "dokaz", ki ga navajajo naši nasprotniki, je: — Glas Naroda zasleduje sebične namene; Glas Naroda obrača plašč po vetru, Glas Naroda je to, Glas Naroda je ono; Glas Naroda je toraj vse, kar ni in kar bi ne smel biti.

Težko je debatirati z ljudmi, ki le z ozirom na dobiček, katerega imajo, vstrajajo pri stvari, o koji so sami natančno prepričani, da je propadla.

"Clevelandska Amerika" je pomočila — svojo gnilo glavo v lonec modrosti in vprašala:

— Zakaj se pa šulite v New Yorku k vsaki stvari?

To je sila lepo in s stališča neumnosti popolnoma oprostljivo.

"Clevelandsko Ameriko" poznajo izven Clevelanda samo uredništva slovenskih listov, sicer pa noben človek na svetu.

Nje ni še nikdar nikdo vprašal za svet in mnenje in je menda tudi nikdo ne bo.

Če je kaj neslano, niso neslani članki v Glas Naroda, pač pa članki v "Clevelandski Ameriki".

Višek neslanosti je pa dosegel ta list, ko je opljuval in povaljal po blatu vse, kar ne prisega na velesrbsko idejo in na povečanje na stroške ostalih Jugoslovčanov.

Ta napetost je neslana, obenem pa tudi zelo smrdljiva. Ti matadorji niso namreč prepričani o izvršitvi ideje, katero zastopajo, in to je perfidija, katere jim ni mogoče oprostiti.

Pravijo, da vstrajajo pri stvari, katero so enkrat zapisali. Seveda, vstrajajo, ker drugače bi jim zmanjkalo snovi, od katere žive, ki jim služi kot edini vid domnevane interesantnosti in originalnosti.

Ne samo nam, pač pa tudi vsakemu drugemu razumnemu človeku je znano, da ne bomo dobili po sedanji vojni take Jugoslavije, kakršno si predstavlja Jugoslovanski Odbor.

O Jugoslaviji se ne sme govoriti kot o gotovi stvari, ki se bo v kratkem uresničila.

Kdor pravi in prisega, da se bo to zgodilo, ta vara narod.

Po našem mnenju pa tudi ni Jugoslovanski Odbor identičen s stremiljenjem jugoslovanskih narodov.

Kaj sta imela slovenski in hrvaški narod od Jugoslovanskega Odbora, bo povedala zgodovina.

Veliko nista in ne bosta imela.

V tem Odboru so namreč možje, ki slepo drviijo za idealom, ne da bi upoštevali dejanskih strani celega vprašanja.

O delitvi v stranke, je najboljšje, da "Clevelandska Amerika" lepo molči. Vprašanja o postanku in razvoju strank niso rešili še vse drugačni možje kot so možje clevelandsko-ameriškega štaba.

In — Slovenska Liga, zakaj je propadla?

Ali bi ne bilo boljše molčati o tem? ..

Saj je vendar vsakemu jasno, da so Slovenski Ligi vsilili program, s katerim se je strinjala le kopica ameriških Slovencev, program, ki je bil vse prej kot slovenski.

To je vzrok njenega propada.

Ker nismo dovolj informirani, prosimo "Clevelandsko Ameriko" za sledeča pojasnila:

— Zakaj ni zastopan v Jugoslovanskem Odboru noben pravi Srb iz kraljevine Srbije?

— Zakaj je odstopil od Jugoslovanskega Odbora Fr. Supilo?

— Zakaj so se vsi slovenski člani tega Odbora razen dr. Zupaniča preselili iz Londona v Švico ter prekinili z Odborom vse zveze?

V slučaju, da tega ne vedo, naj vprašajo za pojasnila na 40. ulici.

Zdaj pa še nekoliko v pomirjenje.

Res je Mr. Sakser daroval za slovensko cerkev v New Yorku \$2,000 in to za nakup hiše, katero so tudi kupili in prezidali v cerkev.

Za Slovensko Zavetišče je pa dozdlaj dal \$300 in letos dobi Zavetišče še \$150, kar lahko potrdi glavni blagajnik.

Tisoč dolarjev pa je pripravljen dati vsak čas, kakorhitro bo kaj pozitivnega.

Da bi pa dal \$1,000 v negotovost in da bi potem šel ta denar v kake druge namene, je pa gotovo da še ne da.

Kakorhitro pa se prične resno delo in uvidi, da tudi drugi kaj prispevajo, in se prične s kakim nakupom zemljišča ali stavbe, pa dobi glavni blagajnik takoj denar.

S samim zabavljanjem in nikakim prispevanjem pa Zavetišča še dolgo in dolgo ne bo.

Nič ni lažje nego zabavljati, kritizirati in nič dati. S pripevki na dan, ne pa z vpitjem.

Mr. Sakser pravi, da bi dal še kaj več nego je obljubil, če se prične z delom in če se izbere pot, ki bo v resnici vodila do cilja.

Trst leta 1897.

Tržaška "Edinost" z dne 20. avgusta piše:

Bilo je leta 1897. Ne morem pozabiti dneva, ko so se vrsile volitve za državni zbor.

Do tega časa smo imeli Slovence v Trstu enega samega narodnega poslance — Ivana Nabergerja.

"Piccolo" je uporabil tedanje volitve in je deloval z vso silo s postavnimi in nepostavnimi sredstvi, da bi Slovence izgubili še tega svojega edinega poslance. In posrečilo se mu je.

Ko so Slovence zvedeli za uspeh volitev, so žalostni odšli domov v svoje hiše, da razmišljajo, kaj bo sedaj. Od onega dneva se Slovence niti na ulici niso družili pokazati, da ne bi bili predmet napadom.

Po ulicah so se vlačile gruče ljudi, ki so kričali smrt težakim Slovence! Kričali so: "Abbasso i sciaivi! Viva Trieste italiana! Nella patria di Rosetti non si parla ehe italian."

Na oknih lista "Piccolo" so se pojavili transparenti, kjer je bilo zapisano "amen", kar je pomenilo, da Slovencev ni več v Trstu.

Po kavarnah se je zbirala družba, napila se je do smrti in tako praznovala poraz Slovencev.

Vse to, kar se je dotičnega leta pripetilo Slovencev, je bilo delo "Piccola". Toda hudo so se zmočili Italijani. Slovencev ni hotel umreti, in dasi ga vlada ni podpirala, je vseeno vstal na lastne noge, da reši ono, kar je njegovega.

Pred 20. leti so oznanovali smrt — toda danes je tržaški slovenski življenjski močan.

On je živel v fiksnih ideji, da ga hočejo njegovi streljanci zastrupiti. Navadno ni hotel jesti, dokler ni pričel kak streljanc "tožiti" kuharja, da je skrnil nekaj hrane, da jo bo potem sam pojedel. Kralj je šel nato po vseh kotih in iskal "skrito" hrano, dokler jo ni našel, misleč, da jo je kuhar res skrnil s tem namenom. Potem je bil seveda prepričan, da je ta hrana, katero je kuhar sam sebi namenil, čista in zdrava.

Veličanstvo so vsako leto na 27. aprila preiskali dvorni zdravniki in potem poročali o njegovem zdravju. Večkrat je bil že opasno bolan, vsi so mislili, da bo umrl.

Živel je zelo ubožno, po gradu in po vrtu je s svojim velikim streljanjem hodil v strgani obleki, njegovih sorodnikov ga ni nihče obiskal. Smrt je mu je prišla res kot prava rešiteljica.

Živel je zelo ubožno, po gradu in po vrtu je s svojim velikim streljanjem hodil v strgani obleki, njegovih sorodnikov ga ni nihče obiskal. Smrt je mu je prišla res kot prava rešiteljica.

Živel je zelo ubožno, po gradu in po vrtu je s svojim velikim streljanjem hodil v strgani obleki, njegovih sorodnikov ga ni nihče obiskal. Smrt je mu je prišla res kot prava rešiteljica.

Živel je zelo ubožno, po gradu in po vrtu je s svojim velikim streljanjem hodil v strgani obleki, njegovih sorodnikov ga ni nihče obiskal. Smrt je mu je prišla res kot prava rešiteljica.

Živel je zelo ubožno, po gradu in po vrtu je s svojim velikim streljanjem hodil v strgani obleki, njegovih sorodnikov ga ni nihče obiskal. Smrt je mu je prišla res kot prava rešiteljica.

Živel je zelo ubožno, po gradu in po vrtu je s svojim velikim streljanjem hodil v strgani obleki, njegovih sorodnikov ga ni nihče obiskal. Smrt je mu je prišla res kot prava rešiteljica.

Živel je zelo ubožno, po gradu in po vrtu je s svojim velikim streljanjem hodil v strgani obleki, njegovih sorodnikov ga ni nihče obiskal. Smrt je mu je prišla res kot prava rešiteljica.

Živel je zelo ubožno, po gradu in po vrtu je s svojim velikim streljanjem hodil v strgani obleki, njegovih sorodnikov ga ni nihče obiskal. Smrt je mu je prišla res kot prava rešiteljica.

Živel je zelo ubožno, po gradu in po vrtu je s svojim velikim streljanjem hodil v strgani obleki, njegovih sorodnikov ga ni nihče obiskal. Smrt je mu je prišla res kot prava rešiteljica.

Živel je zelo ubožno, po gradu in po vrtu je s svojim velikim streljanjem hodil v strgani obleki, njegovih sorodnikov ga ni nihče obiskal. Smrt je mu je prišla res kot prava rešiteljica.

Živel je zelo ubožno, po gradu in po vrtu je s svojim velikim streljanjem hodil v strgani obleki, njegovih sorodnikov ga ni nihče obiskal. Smrt je mu je prišla res kot prava rešiteljica.

Živel je zelo ubožno, po gradu in po vrtu je s svojim velikim streljanjem hodil v strgani obleki, njegovih sorodnikov ga ni nihče obiskal. Smrt je mu je prišla res kot prava rešiteljica.

Živel je zelo ubožno, po gradu in po vrtu je s svojim velikim streljanjem hodil v strgani obleki, njegovih sorodnikov ga ni nihče obiskal. Smrt je mu je prišla res kot prava rešiteljica.

Živel je zelo ubožno, po gradu in po vrtu je s svojim velikim streljanjem hodil v strgani obleki, njegovih sorodnikov ga ni nihče obiskal. Smrt je mu je prišla res kot prava rešiteljica.

Živel je zelo ubožno, po gradu in po vrtu je s svojim velikim streljanjem hodil v strgani obleki, njegovih sorodnikov ga ni nihče obiskal. Smrt je mu je prišla res kot prava rešiteljica.

Živel je zelo ubožno, po gradu in po vrtu je s svojim velikim streljanjem hodil v strgani obleki, njegovih sorodnikov ga ni nihče obiskal. Smrt je mu je prišla res kot prava rešiteljica.

Živel je zelo ubožno, po gradu in po vrtu je s svojim velikim streljanjem hodil v strgani obleki, njegovih sorodnikov ga ni nihče obiskal. Smrt je mu je prišla res kot prava rešiteljica.

Živel je zelo ubožno, po gradu in po vrtu je s svojim velikim streljanjem hodil v strgani obleki, njegovih sorodnikov ga ni nihče obiskal. Smrt je mu je prišla res kot prava rešiteljica.

Živel je zelo ubožno, po gradu in po vrtu je s svojim velikim streljanjem hodil v strgani obleki, njegovih sorodnikov ga ni nihče obiskal. Smrt je mu je prišla res kot prava rešiteljica.

Živel je zelo ubožno, po gradu in po vrtu je s svojim velikim streljanjem hodil v strgani obleki, njegovih sorodnikov ga ni nihče obiskal. Smrt je mu je prišla res kot prava rešiteljica.

Živel je zelo ubožno, po gradu in po vrtu je s svojim velikim streljanjem hodil v strgani obleki, njegovih sorodnikov ga ni nihče obiskal. Smrt je mu je prišla res kot prava rešiteljica.

Živel je zelo ubožno, po gradu in po vrtu je s svojim velikim streljanjem hodil v strgani obleki, njegovih sorodnikov ga ni nihče obiskal. Smrt je mu je prišla res kot prava rešiteljica.

Živel je zelo ubožno, po gradu in po vrtu je s svojim velikim streljanjem hodil v strgani obleki, njegovih sorodnikov ga ni nihče obiskal. Smrt je mu je prišla res kot prava rešiteljica.

Živel je zelo ubožno, po gradu in po vrtu je s svojim velikim streljanjem hodil v strgani obleki, njegovih sorodnikov ga ni nihče obiskal. Smrt je mu je prišla res kot prava rešiteljica.

Živel je zelo ubožno, po gradu in po vrtu je s svojim velikim streljanjem hodil v strgani obleki, njegovih sorodnikov ga ni nihče obiskal. Smrt je mu je prišla res kot prava rešiteljica.

Živel je zelo ubožno, po gradu in po vrtu je s svojim velikim streljanjem hodil v strgani obleki, njegovih sorodnikov ga ni nihče obiskal. Smrt je mu je prišla res kot prava rešiteljica.

Živel je zelo ubožno, po gradu in po vrtu je s svojim velikim streljanjem hodil v strgani obleki, njegovih sorodnikov ga ni nihče obiskal. Smrt je mu je prišla res kot prava rešiteljica.

odločeval v nobeni zadevi. Oton ni pred smrtjo svojega brata nikdar hotel bratovega prestola, temveč mu je še celo nekoč, ko je brat, predno je skočil v jezero in se usmrtil, govoril njemu, da bi mu rad odstopil prestol, rekel, da ga noče.

Njegovo duševno stanje je postajalo vedno slabše, končno — leta 1876 — je prišlo celo tako daleč, da so ga morali zapreti v grad Nympenburg. Leta 1886 se je tedaj kralj, njegov brat, usmrtil, nakar je prišel na prestol blazni Oton.

Pozneje, ko so videli, da ne bo boljši, so ga spravili na grad Fürstentried, nakar so mu leta 1913 vzeli kraljevsko čast. V tem gradu je ostal dozdlaj, do svoje smrti.

Stari monarh je živel v neki spalnici z osm čevljev visokim streljnikom, ki je bil vedno žujim in imel ponoči samokres pod vzglavjem.

Oton je zelo ljubil godbo. Ako je razsajal, so se poslužili fonografa, da so potolažili blazno veličanstvo.

On je živel v fiksnih ideji, da ga hočejo njegovi streljanci zastrupiti. Navadno ni hotel jesti, dokler ni pričel kak streljanc "tožiti" kuharja, da je skrnil nekaj hrane, da jo bo potem sam pojedel. Kralj je šel nato po vseh kotih in iskal "skrito" hrano, dokler jo ni našel, misleč, da jo je kuhar res skrnil s tem namenom. Potem je bil seveda prepričan, da je ta hrana, katero je kuhar sam sebi namenil, čista in zdrava.

Veličanstvo so vsako leto na 27. aprila preiskali dvorni zdravniki in potem poročali o njegovem zdravju. Večkrat je bil že opasno bolan, vsi so mislili, da bo umrl.

Živel je zelo ubožno, po gradu in po vrtu je s svojim velikim streljanjem hodil v strgani obleki, njegovih sorodnikov ga ni nihče obiskal. Smrt je mu je prišla res kot prava rešiteljica.

Živel je zelo ubožno, po gradu in po vrtu je s svojim velikim streljanjem hodil v strgani obleki, njegovih sorodnikov ga ni nihče obiskal. Smrt je mu je prišla res kot prava rešiteljica.

Živel je zelo ubožno, po gradu in po vrtu je s svojim velikim streljanjem hodil v strgani obleki, njegovih sorodnikov ga ni nihče obiskal. Smrt je mu je prišla res kot prava rešiteljica.

Živel je zelo ubožno, po gradu in po vrtu je s svojim velikim streljanjem hodil v strgani obleki, njegovih sorodnikov ga ni nihče obiskal. Smrt je mu je prišla res kot prava rešiteljica.

Živel je zelo ubožno, po gradu in po vrtu je s svojim velikim streljanjem hodil v strgani obleki, njegovih sorodnikov ga ni nihče obiskal. Smrt je mu je prišla res kot prava rešiteljica.

Živel je zelo ubožno, po gradu in po vrtu je s svojim velikim streljanjem hodil v strgani obleki, njegovih sorodnikov ga ni nihče obiskal. Smrt je mu je prišla res kot prava rešiteljica.

Živel je zelo ubožno, po gradu in po vrtu je s svojim velikim streljanjem hodil v strgani obleki, njegovih sorodnikov ga ni nihče obiskal. Smrt je mu je prišla res kot prava rešiteljica.

Živel je zelo ubožno, po gradu in po vrtu je s svojim velikim streljanjem hodil v strgani obleki, njegovih sorodnikov ga ni nihče obiskal. Smrt je mu je prišla res kot prava rešiteljica.

Živel je zelo ubožno, po gradu in po vrtu je s svojim velikim streljanjem hodil v strgani obleki, njegovih sorodnikov ga ni nihče obiskal. Smrt je mu je prišla res kot prava rešiteljica.

Živel je zelo ubožno, po gradu in po vrtu je s svojim velikim streljanjem hodil v strgani obleki, njegovih sorodnikov ga ni nihče obiskal. Smrt je mu je prišla res kot prava rešiteljica.

Živel je zelo ubožno, po gradu in po vrtu je s svojim velikim streljanjem hodil v strgani obleki, njegovih sorodnikov ga ni nihče obiskal. Smrt je mu je prišla res kot prava rešiteljica.

Živel je zelo ubožno, po gradu in po vrtu je s svojim velikim streljanjem hodil v strgani obleki, njegovih sorodnikov ga ni nihče obiskal. Smrt je mu je prišla res kot prava rešiteljica.

Živel je zelo ubožno, po gradu in po vrtu je s svojim velikim streljanjem hodil v strgani obleki, njegovih sorodnikov ga ni nihče obiskal. Smrt je mu je prišla res kot prava rešiteljica.

Živel je zelo ubožno, po gradu in po vrtu je s svojim velikim streljanjem hodil v strgani obleki, njegovih sorodnikov ga ni nihče obiskal. Smrt je mu je prišla res kot prava rešiteljica.

Živel je zelo ubožno, po gradu in po vrtu je s svojim velikim streljanjem hodil v strgani obleki, njegovih sorodnikov ga ni nihče obiskal. Smrt je mu je prišla res kot prava rešiteljica.

Živel je zelo ubožno, po gradu in po vrtu je s svojim velikim streljanjem hodil v strgani obleki, njegovih sorodnikov ga ni nihče obiskal. Smrt je mu je prišla res kot prava rešiteljica.

Živel je zelo ubožno, po gradu in po vrtu je s svojim velikim streljanjem hodil v strgani obleki, njegovih sorodnikov ga ni nihče obiskal. Smrt je mu je prišla res kot prava rešiteljica.

Živel je zelo ubožno, po gradu in po vrtu je s svojim velikim streljanjem hodil v strgani obleki, njegovih sorodnikov ga ni nihče obiskal. Smrt je mu je prišla res kot prava rešiteljica.

Živel je zelo ubožno, po gradu in po vrtu je s svojim velikim streljanjem hodil v strgani obleki, njegovih sorodnikov ga ni nihče obiskal. Smrt je mu je prišla res kot prava rešiteljica.

Živel je zelo ubožno, po gradu in po vrtu je s svojim velikim streljanjem hodil v strgani obleki, njegovih sorodnikov ga ni nihče obiskal. Smrt je mu je prišla res kot prava rešiteljica.

Živel je zelo ubožno, po gradu in po vrtu je s svojim velikim streljanjem hodil v strgani obleki, njegovih sorodnikov ga ni nihče obiskal. Smrt je mu je prišla res kot prava rešiteljica.

Živel je zelo ubožno, po gradu in po vrtu je s svojim velikim streljanjem hodil v strgani obleki, njegovih sorodnikov ga ni nihče obiskal. Smrt je mu je prišla res kot prava rešiteljica.

Živel je zelo ubožno, po gradu in po vrtu je s svojim velikim streljanjem hodil v strgani obleki, njegovih sorodnikov ga ni nihče obiskal. Smrt je mu je prišla res kot prava rešiteljica.

Živel je zelo ubožno, po gradu in po vrtu je s svojim velikim streljanjem hodil v strgani obleki, njegovih sorodnikov ga ni nihče obiskal. Smrt je mu je prišla res kot prava rešiteljica.

Živel je zelo ubožno, po gradu in po vrtu je s svojim velikim streljanjem hodil v strgani obleki, njegovih sorodnikov ga ni nihče obiskal. Smrt je mu je prišla res kot prava rešiteljica.

Živel je zelo ubožno, po gradu in po vrtu je s svojim velikim streljanjem hodil v strgani obleki, njegovih sorodnikov ga ni nihče obiskal. Smrt je mu je prišla res kot prava rešiteljica.

Živel je zelo ubožno, po gradu in po vrtu je s svojim velikim streljanjem hodil v strgani obleki, njegovih sorodnikov ga ni nihče obiskal. Smrt je mu je prišla res kot prava rešiteljica.

Živel je zelo ubožno, po gradu in po vrtu je s svojim velikim streljanjem hodil v strgani obleki, njegovih sorodnikov ga ni nihče obiskal. Smrt je mu je prišla res kot prava rešiteljica.

Živel je zelo ubožno, po gradu in po vrtu je s svojim velikim streljanjem hodil v strgani obleki, njegovih sorodnikov ga ni nihče obiskal. Smrt je mu je prišla res kot prava rešiteljica.

Živel je zelo ubožno, po gradu in po vrtu je s svojim velikim streljanjem hodil v strgani obleki, njegovih sorodnikov ga ni nihče obiskal. Smrt je mu je prišla res kot prava rešiteljica.

Živel je zelo ubožno, po gradu in po vrtu je s svojim velikim streljanjem hodil v strgani obleki, njegovih sorodnikov ga ni nihče obiskal. Smrt je mu je prišla res kot prava rešiteljica.

Živel je zelo ubožno, po gradu in po vrtu je s svojim velikim streljanjem hodil v strgani obleki, njegovih sorodnikov ga ni nihče obiskal. Smrt je mu je prišla res kot prava rešiteljica.

Živel je zelo ubožno, po gradu in po vrtu je s svojim velikim streljanjem hodil v strgani obleki, njegovih sorodnikov ga ni nihče obiskal. Smrt je mu je prišla res kot prava rešiteljica.

Kaj delajo Slovenci ob Soči?

"Slovenski Narod" v Ljubljani z dne 19. avgusta piše: O naših Tolmineh piše dopisnik drškega "Volksblatta": Velik del prebivalstva je ostal na svoji rodni grudi. Jako siromašna je ta gruda, vendar ljudje je niso hoteli zapustiti. Kjer so poprej živeli, živijo tudi sedaj s svojimi ženami in otroci v ruševinah in razvalinah. Ko sem zjutraj odhajal iz vasi, pride za menoj gruča malih dečkov in deklic, ki so šli v šolo. Nobeno dele ni bilo zamenjano ali umazano. Vsi so bili lepo umiti in počesani. Kajti kljub svojemu siromaštvu Slovenci v onih krajih imajo vedno čast za lepoto. Opaža se pri njih neka duševna sila, ki bi jih lahko visoko dvignila...

"Edinost" dne 30. avgusta piše: — Poznano je, kako so od grove strani svoj čas sistematično izpačevali imena naših mest in krajev in sicer z namenom, da se slovenski življenjski izrazi in upeljiva popolnoma laško lice.

Ne gre samo za pravico in narodni ponos, ampak je tudi v interesu uprave in orientacije, da se skliče imena tako kot jih narod naziva in kar je edino pravilno.

* Drznost in smešnost falzifikatorjev naših krajev presega vse meje.

Je pogljetje kaj so Italijani naredili iz naših krajev: Evellino (Račja vas), Preparia (Praproče), Acereetto (Klenovšak), Boecaceo! (Podpogače), Montagnano (Brgudae), Ciccio (Kuk), Granzia (Rakitovec), Oline (Brest), Felicia (Čepić), Valalta (Gorenja vas), Bassani (Dolenja vas), Aquì (Vodice), Arezzo (Zarčje), Cirignolo (Črešnjevica), Piemonte (Podgorje) Negrano (Črnica), Finale (Boljun).

V resnici bi bil čas, da doživi vsa ta komedija svoj — finale!

V resnici bi bil čas, da doživi vsa ta komedija svoj — finale!

V resnici bi bil čas, da doživi vsa ta komedija svoj — finale!

V resnici bi bil čas, da doživi vsa ta komedija svoj — finale!

V resnici bi bil čas, da doživi vsa ta komedija svoj — finale!

V resnici bi bil čas, da doživi vsa ta komedija svoj — finale!

Slovensko katoliško

podp. društvo

svete Barbare

ZA ZEDINJENE DRZAVE SEVERNE AMERIKE

Sedež: FOREST CITY, PA.

Inkorporirano dne 21. januarja 1902 v državi Pensilvanija

GLAVNI URAĐNIKI:

Prisodnik: JOSEF PETERNEK, Box 63 Willow, Pa. I. podpredsednik: KAROL ZALAR, Box 647, Forest City, Pa. II. podpredsednik: LOUIS TAUGHAR, Box 835, Rock Springs, Wya. Tajnik: JOHN TELBAN, Box 707, Forest City, Pa. II. tajnik: JOHN OSOLIN, Box 492, Forest City, Pa. Blagajnik: MARTIN MURIC, Box 837, Forest City, Pa. Poslaščene: JOSIP ZALAR, 1004 North Chicago St., Joliet, Ill.

VERHOVNI IZDAVNIK:

DR. MARTIN IVCO, 900 Chicago St., Joliet, Ill.

NADZORNI ODBOR:

Prisodnik: IGNAO PODVARNIK, 6325 Station St. E. B., Pittsburgh, Pa. I. nadzornik: JOHN TORNIC, Box 622, Forest City, Pa. II. nadzornik: FRANK PAVLOVIC, Box 706, Conemaugh, Pa. III. nadzornik: ANDREJ SLAK, 7118 Isler Ave., Cleveland, Ohio.

POBOTNI ODBOR:

Prisodnik: MARTIN OBEZAN, Box 72, East Mineral, Kan. I. porotnik: MARTIN STEFANCIĆ, Box 78, Franklin, Kan. II. porotnik: MIHAEL KLOPČIĆ, 828 Dawson Ave., E. F. D. I, Greig's field, Detroit, Mich.

UPRAVNI ODBOR:

Prisodnik: ANTON HOČEVAR, E. F. D. No. 2 Box 113, Bridgeport, O. I. upravnik: ANTON DEMŠAR, Box 135, Broughton, Pa. II. upravnik: PAVEL OBREGAR, Box 402, Witt, Ill.

Dopis naj se pošilja I. tajniku Ivan Tolban, P. O. Box 191, Forest City, Pa.

Društveno glasilo: "GLAS NARODA"

Profesor Damjan Čebulovec.

Spisal Milan Pugej.

Profesor Damjan Čebulovec je sedel tisti večer dolgo na zadnji klopi parka; dolgo je sedel in je mislil marsikaj. V letovišču je bil. Zdal je pozabil za nekoliko dni na klasične, pozabil na Grke in Rimljane ter je mislil tisti večer tako, kakor misli na tisoče mirnih in treznih ljudi. Star je bil petdeset let in zato ni sanjal o bodočnosti, ali mislil je nazaj. Vse daleč nazaj, kakor je to prišlo pač, da je ostal tako sam na svetu, zakaj je bilo tako potrebno... Ej, skoro je bil tisti večer sentimentalen resni profesor Damjan Čebulovec. Domislil se je namreč, da imajo njegovi vrstniki drugačno življenje — vesela, pomorna stanovanja. Hodijo tam mladi in krepki fantje, velika tiha dekleta igrajo na gosli in na klavir. Tam ni nikoli samotno. Kadar se človek prebudi, pa se že odpro vrata in v sobo pogleda tako veliko in tiho dekle.

"Dobro jutro, papa! Ali smem prinesiti kave?" Pride tako veliko in tiho dekle in na posteljo prinese kave. In potem vstane človek, gre na šetnjo in zunaj gre troje mladih in velikih fantov. To so sinovi; prvi študira filozofijo, drugi je medicine, tretji je pa napravil tisto spomlad maturo. Kaj ni ponosen oče, ko gre zunaj troje mladih in krepkih sinov, kaj ne pogleda lahko z mimimi obrazom v oči svoji domovini?

"Troje mož sem ti izredil in tebi poklonil..." Lahko pogleda z mimimi očmi domovini in obraz, ni bilo njegovo življenje izgubljeno... Profesor Damjan Čebulovec je postal zalosten, zakaj njegovo življenje je bilo izgubljeno. Opravičeval se je, da je odgojeval mladino, ali to je bilo neznanstvo opravičilo. Sto ljudi čaka na njegovo mesto, željno čaka in mu želi smrti — in vsi ti bi odgojevali tako kakor on in mogoče boljše... Ni veljalo opravičilo, profesorju se je zdelo, da ni nikoli živel. Samo preko življenja je šel, pogledal je vanj, nikoli ni zagrabil globoko vanj, neopažen se je izgubil v daljavi. Zdal je že v tisti daljavi, star je zdaj, ne more več do mladosti, do pravega življenja, samo pogleda lahko nazaj, resnično se ne more nikoli vrniti nikoli več.

In profesor je gledal tisti večer nazaj. Tam daleč zadaj, komaj so videli oči, tam je bilo pomladansko nebo, marčevno solnce je sijalo tam, ob potu so evelte spomladanske rože. In tam je hodil mlad fant, gledal ga je iz daljave profesor Damjan, znan mu je bil ta obraz, mislil je, naposled se je spomnil...

"To sem jaz, ko sem bil mlad". Je tiho izrekel profesor in je povsíl glavo. In daleč tam pod spomladanskim nebom je hodil tisti mladi fant, pel je, mislil je zelo kratkoročno. Hodil je večših z mladim dekletom, gledal je zgoče oči, pobožal je zardelo lice...

"To sem bil jaz", je zasepetal profesor in je tiho zavzdihnil... In daleč zadaj, da so komaj dosegle oči, se je poslavljaj fant sredi tihega večera. "Z Bogom, Ana... saj vidiš! Življenje je težko... vse je tako daleč... nedosežno..." Dekle je zakrivalo obraz v belo robce, jokalo na tihem, zahtevalo večših glasneje...

"To sem bil jaz", je vzdihnil profesor in pogledal okoli sebe. Mračno je že bilo, domislil se je na svoje stanovanje... glej, in že se mu je zdelo, da čuje enakomerno smrčanje sprege. Enakomerno, celo noč trajajoče, večših malo tišje, tuintam glasneje, večših popolnoma na glas. Profesor je vstal in odšel počasi po parku. In ko je tako šel, je smrčalo enakomerno po ušesih, profesor je mislil na soseda in se je nad njim razsrdil.

"Vse lepe misli mi konča, vse prijetne počitniške sanje s svojim surovim in odurnim smrčanjem." Razsrdil se je profesor in zelo zlovoljen se je vračal proti svojemu stanovanju. Že je stala hiša pred očmi, v mesečini sanjajoča, plaha senca se hodila po njej. Profesor je šel po stopnicah v prvo nadstropje, in ko je šel po hodniku mimo predzadnjih vrat, tedaj je začel neprijetno smrčanje. Enakomerno je odmevalo po prostoru. Profesor je odklenil zadnja vrata in stopil v svojo

sobo. "In zdaj bo smrčanje vso noč in ne bo mogoče misliti ene same lepe misli!" Okna so bila odprta na široko, luna je sijala v sobo, zunaj na vrtu je večših zašumelo v visoki jablani, vstal je sredi noči kričec in plašen glas... Profesor Damjan je hodil po sobi gorindol in je skušal misliti nazaj. Pogledal je nazaj, videl je v daljavi spomladansko nebo, mlad fant je hodil pod njim — ali profesor Damjan ni mogel misliti: smrčalo je vmes enakomerno, surovo grgranje je prihajalo skozi steno...

"Ne da se misliti ene same misli..." Profesor Damjan je hodil nerazgovorin, sedel je na zofo in je zakril z rokami obraz. To smrčanje bi bilo namreč treba odpraviti. Treba bi bilo, da bi bila ta soba popolnoma tiha in mirna, in če že ne vedno, potem vsaj ob večerih. Tako — ko se enkrat stori trden mrak... no, kakor je to bilo vsa prejšnja leta. Ko se je storil trden mrak, potem je bilo mirno. Nič ne ni šel več zunaj po hodniku, nič ne ni nikjer izpregovoril, tudi v vrtu je bilo mirno. Drevje se je zganilo tuintam brez šuma, senca so šle mimo, tam v bližini je bil popoln mir. Samo od daleč večših, tam iz srede parka se je tuintam čula godba, iznad jezera se je čula pesem... Ali to se je zdelo človeku silno daleč, kakor bi ne spadalo na tisti večer in v tisto življenje. Daleč stran je bilo, nikoli se ni približalo...

In v takem miru se je mislilo. Treba je bilo odpreti okna na stečaj, treba je bilo odgrniti gardine, sedeti na zofo in se nasloniti nazaj. In potem so prišle misli same od sebe, sanje so prišle, spomini... Nov svet se je storil, novo življenje je vstalo, živčevje samo v tihini, sredi take samotne sobe ob taki tihini in posvečeni uri. Zdal ni bilo več tega, zdaj je prišel surov človek, mima smisla za tak večer, in pokoj — vse je uničil. On ne mara uživati takega svetlega mira, drugim ga ne privoži in zato spi in zato smrči vse dolge večere in noči.

Profesor Damjan je del roke od obraza in je pogledal navkviš. "Treba je, da se temu napravi konec. Da se vrne nazaj ves stari mir in pokoj, zato je treba napraviti potreben korak. Treba je govoriti s tem človekom, treba mu je povedati, kako se uživa samsko življenje. Kakšna je natura, če jo pogleda človek s treznim očesom, kako je nedosegljivo lep en sam solnični zahod. En večer, naprimer, en tih večer, ko je vse mirno, gore na nebu zvezde, plava luna po njem, potem ko je ura enajst, se utrne na zapadni strani velika in svetla zvezda, začrta se po nebu črna pot, izgubi se za temnimi daljnimi vrhovi... Kakor nočni duhovi stoji drevje, nič se ne zgane samo od sebe, ne zatrepče list, ne zamaje se bilka... drevje spi... Prileti od bogvekolica, črna nočna ptica, zleti v drevo, prebudi se veje, zašumi drevje naenkrat vzdramljeno...

Dekle je gledalo vanj, oči so bile velike in žalostne. "Kakšne oči imaš..." Profesor so je bil nekoliko raztresel; gledal je dekletu v obraz; nobenkrat ni trenil z očmi. "Kakšne oči imaš!... He-he-he-he." Čudno se je smejal; stal je mirno, zagledal se je bil v oči. "Kakšne oči... he-he-he." Zopet se je zasmejal, stopil je korak bliže in umaknil oči. Pobožal jo je po obrazu, držal jo je za lica. "Kakšna lica imaš... he-he-he." Dekle se je nasmešnilo ponižno, kakor kadar se pošali imeniten gospod s služkinjo. "Potem je stisnil lica in ustne so se nabrale v sobo. Raztresel se je bil profesor, gledal je in se smejal, ali tedaj je spustil obraz in se ni več smejal. Odšel je z upoginjeno glavo skozi vrata in dol po stopnicah ter potem na prosto.

"Vse živce mi je že prišlo to smrčanje, v ušesih večno smrčanje... ne morem se več raztresiti. Treba je, da bi šel jaz starec od tod, treba je... No, jaz ne pojdem. Danes ga počakam in mu natančno povem. Taok in tako. Jaz sem hodil semkaj že v davnih časih, v tisti sobi sem kakor doma, v tisti hiši je bil vedno mir, zdaj pa je prišel on, in zato je tako... no, vse narobe... Drugače naj bo... na tak ali tak način... Jaz ne grem nikamor, jaz sem starec..." Profesor je prišel v park in ni pogledal ne na desno, ne na levo.

Naravnost je šel, gledal je v tla in mislil dalje. "No, to je deloma mogoče tudi bolezen. Od tega je prišlo, od večnega smrčanja. Prišlo je v ušesa; zdaj smrči vedno..." Profesor je šel vedno dalje, prišel je zopet iz parka ven na cesto. "K doktorju grem", je pomislil in stopil čez prvi prag. Šel je po stopnicah gor v prvo nadstropje, pogledal je na desno in levo in naposled je pozvonil pri vratih na levo. Prišla je stara služkinja, pogledala je vanj in pozdravila zelo malomarno. "Kaj bi izvolili?" "Kaj ni tukaj doktor?" Stal je in oprjel se jo za podboj. "Ne. Tri hiše dalje." Vrata so se zaprla, profesor je odšel dalje. "Tri niše..." (Dalje prihodjiti).

Požar v Milwaukee. Milwaukee, Wis., 15. oktobra. Požar je danes uničil Western Malt Co. naprave. Škoda je okoli pol milijona. NAŠI ZASTOPNIKI, kateri so pooblaščenj pobrati narodno za "Glas Naroda" in knjige, kakor tudi za vse druge v našo stroko spadajoče posle. Jenny Lind, Ark. in okolica: Michael Cirar. San Francisco, Cal.: Jakob Lovlin. Denver, Colo.: Frank Strabec. Leadville, Colo.: Jerry Jamnik. Pueblo, Colo.: Peter Cullig, Frank Janes in John Germ. Salida, Colo. in okolica: Louis Castello. Clinton, Ind.: Lambert Bolekar. Indianapolis, Ind.: Alois Rudman. Woodward, Ia. in okolica: Lukas Podregar. Aurora, Ill.: Jernej B. Verbič. Chicago, Ill.: Frank Jurjovec. Depue, Ill.: Dan. Badovtnac. Joliet, Ill.: Frank Laurich, John Zatelj in Frank Bamhtch. La Salle, Ill.: Mat. Komp. Nokomis, Ill. in okolica: Math. Galšek. So. Chicago, Ill.: Frank Černe. Springfield, Ill.: Matija Boržič. Cherokee, Kans.: Frank Režman. Oglesby, Ill.: Mat. Herbernik. Waukegan, Ill. in okolica: Fr. Petkovšek in Math. Ogrin. Columbus, Kans.: Joe Kufelic. Franklin, Kans.: Frank Leskovec. Frontenac, Kans. in okolica: Frank Kerne in Rok Firm. Kansas City, Kans.: Peter Schneller. Mineral, Kans.: John Stale. Ringo, Kans.: Mike Penell. Kitzmiller, Md. in okolica: Frank Vodopivec. Calumet, Mich. in okolica: Pavel Shultz, M. F. Kobe in Martin Rade. Manistique, Mich. in okolica: Frank Kotzjan.

So. Banga, Mich. in okolica: M. U. Likovich. Chisholm, Minn.: K. Zgonc in Jakob Petrich. Duluth, Minn.: Joseph Sharabon. Ely, Minn. in okolica: Ivan Gonza. Jos. J. Pesbel in Louis M. Perušek. Eveleth, Minn.: Jurij Kotze. Louis Balant. Gilbert, Minn. in okolica: L. Vesel. Hibbing, Minn.: Ivan Pouk. Kitaville, Minn. in okolica: Joe Adams. Nashwanck, Minn.: Geo. Maurin. New Duluth, Minn.: John Jerina. Virginia, Minn.: Frank Hrovatich. St. Louis, Mo.: Mike Grabrian. Klein, Mont.: Gregor Zobeč. Great Falls, Mont.: Math. Ulrich. Red Lodge, Mont.: Joseph Jeraj. Roundup, Mont.: Tomaž Paulin. Gowanda, N. Y.: Karl Sterniša. Little Falls, N. Y.: Frank Gregorja. Barberton, O. in okolica: Math "Tra mar. Bridgeport, O.: Frank Hočevar. Collinwood, O.: Math. Slapnik. Cleveland, Ohio: Frank Sakser, J. Marinčič, Chas. Karlinger, Jakob Resnik, John Prostor in Frank Meh. Lorain, O. in okolica: J. Kumše in Niles, Ohio: Frank Kogovšek. Youngstown, O.: Ant. Kikelj. Oregon City, Oreg.: M. Justin. Allegheny, Pa.: M. Klarich. Ambridge, Pa.: Frank Jakša. Bessemer, Pa.: Louis Fribar. Bridgeville, Pa.: Rudolf Pieterssek. Braddock, Pa.: Ivan Germ. Burdine, Pa. in okolica: John Demšar. Canonsburg, Pa.: John Kollich. Cecil, Pa. in okolica: Mike Koševar. Conemaugh, Pa.: Ivan Pašk in Vid Rovansk. Claridge, Pa.: Anton Jerina. Broughton, Pa. in okolica: A. Demšar. Darragh, Pa.: Dragutin Slavčič. Dunlo, Pa. in okolica: Joseph Subor. Export, Pa.: Frank Trebeta. Forest City, Pa.: K. Zalar in Frank Leben in Math. Kamin. Farrell, Pa.: Anton Valentinčič. Greensburg, Pa. in okolica: Frank Novak. Irvin, Pa. in okolica: Fr. Demšar. Johnstown, Pa.: Frank Gabrenja in John Polane. Luzerne, Pa. in okolica: Anton O. Solnik. Meadow Lands, Pa.: Georg Schuita. Moon Run, Pa.: Frank Maček. Pittsburg, Pa. in okolica: Z. Jakšbe, I. Podvanski, I. Magister in U. H. Jakoblich. South Bethlehem, Pa.: Jernej Kočivšek. Steelton, Pa.: Anton Hren. Unity Sta., Pa.: Joseph Škerlj. West Newton, Pa.: Josip Jovan. Willcock, Pa.: Fr. Šeme in J. Peternel. Tooele, Utah: Anton Palčič. Winterquarters, Utah: L. Blažič. Black Diamond, Wash.: G. J. Porenta. Davis, W. Va. in okolica: J. Brostch. Thomas, W. Va. in okolica: Frank Kočljan in A. Korenčan. Kenosha, Wis.: Aleksander Pezdir. Milwaukee, Wis.: Josip Tratnik in Aug. Collander. Sheboygan, Wis.: Heronim Svetlin in Martin Kos in John Stangfel. West Allis, Wis.: Frank Skok. Rock Springs, Wya.: A. Justin. Val Kozelch in Valentin Marcina.

Resnica in postopanje Anglije z nemškimi poročili. V Londonu se te dni mudi Američar, Mr. D. T. Curtin iz Bostona, Mass., ki se je zadnjih tedne mudil in proučeval nemške razmere ki so nastale tekom te vojne. Ta Američar je dal nekoliko poročil, kar se tiče resnice in postopanja Anglije z nemškimi poročili. Zadnje dni se je pričelo neko newyorskó Hearstovo rmenno skopicevalo zgražati nad Anglijo, ker je pričela Anglija cenzurirati Hearstovo International News Service ter vsjavljati "resnična" poročila, ki jih je bil ta poročevalni sistem v stanju spravljati v Ameriko. Gori omenjeni Američar pa pripoveduje v svojem članku, ki je bil priobčen v londonskem "Timesu" in brzojavnim potem dostavljen v Ameriko, kako postopano Nemčija z resničnimi poročili, ki jih hočejo ameriški korespondenti poslati svojim listom. Ta poročila so tako resnična, da jih nemška vlada ne pusti naprej. Nekateri ameriški korespondenti kot je naprimer von Wiegand od newyorškega lista "World", so pod stalnim nadzorstvom nemških detektivov, in vsako poročilo, ki je spravljeno naprej, je strogo cenzurirano od detektivov, ki zalezuje korespondenta. Nekaj značilnega je to, da so nemške oblasti, ko se je vrnil "Deutschland" iz Amerike v Bremen, povabile vse ameriške korespondente, da so prišli gledat triumfalno katezero je nemški narod pridobil Koenigiu in moštvo Zvečer se je vršil velik in razkošen banket, na katerega pa niso bili povabljeni ameriški časnikarji, temveč se jim je odkazalo posebno sobo, kjer so jim dali jesti in piti. Nekateri časnikarji so bili tako razaljeni, da, ko so videli, kam so jih postavili, pustili jed in pičajo in šli proč. Več ameriških časnikarjev kot n. pr. Conger in Powers od Associated Press, Cyril Browne od newyorškega "Timesa" in dr. so poskušali poštno pisati kot neodvisni časnikarji, toda njih položaja je bil skoro obupen. Vedno so na njihimi nemški detektivni in svojih listom morejo poslati le, kar jim je dovoljeno. Samo to smejo poslati v svet, kar je koristno za Nemčijo, kar je v njen prilog. Nemčija ima izvrsten sistem, kar se tiče poročil za nevtralne države. Za vsako deželo so namenjene druge novice, take grede v Zdr. države, neke druge vrste v Španijo, tretje v Švico itd. Moto Nemčije glede poročil za nevtralne države je: "Vsa poročila bodo šla naprej, ki se nam dozdevajo primerna za tisk." Ameriški časnikarji so v Nemčiji v groznem položaju. Ako bi jim šlo le za poročila, ki jih morajo vsak dan poslati svojim listom,

Resnica in postopanje Anglije z nemškimi poročili.

V Londonu se te dni mudi Američar, Mr. D. T. Curtin iz Bostona, Mass., ki se je zadnjih tedne mudil in proučeval nemške razmere ki so nastale tekom te vojne. Ta Američar je dal nekoliko poročil, kar se tiče resnice in postopanja Anglije z nemškimi poročili. Zadnje dni se je pričelo neko newyorskó Hearstovo rmenno skopicevalo zgražati nad Anglijo, ker je pričela Anglija cenzurirati Hearstovo International News Service ter vsjavljati "resnična" poročila, ki jih je bil ta poročevalni sistem v stanju spravljati v Ameriko. Gori omenjeni Američar pa pripoveduje v svojem članku, ki je bil priobčen v londonskem "Timesu" in brzojavnim potem dostavljen v Ameriko, kako postopano Nemčija z resničnimi poročili, ki jih hočejo ameriški korespondenti poslati svojim listom. Ta poročila so tako resnična, da jih nemška vlada ne pusti naprej. Nekateri ameriški korespondenti kot je naprimer von Wiegand od newyorškega lista "World", so pod stalnim nadzorstvom nemških detektivov, in vsako poročilo, ki je spravljeno naprej, je strogo cenzurirano od detektivov, ki zalezuje korespondenta. Nekaj značilnega je to, da so nemške oblasti, ko se je vrnil "Deutschland" iz Amerike v Bremen, povabile vse ameriške korespondente, da so prišli gledat triumfalno katezero je nemški narod pridobil Koenigiu in moštvo Zvečer se je vršil velik in razkošen banket, na katerega pa niso bili povabljeni ameriški časnikarji, temveč se jim je odkazalo posebno sobo, kjer so jim dali jesti in piti. Nekateri časnikarji so bili tako razaljeni, da, ko so videli, kam so jih postavili, pustili jed in pičajo in šli proč. Več ameriških časnikarjev kot n. pr. Conger in Powers od Associated Press, Cyril Browne od newyorškega "Timesa" in dr. so poskušali poštno pisati kot neodvisni časnikarji, toda njih položaja je bil skoro obupen. Vedno so na njihimi nemški detektivni in svojih listom morejo poslati le, kar jim je dovoljeno. Samo to smejo poslati v svet, kar je koristno za Nemčijo, kar je v njen prilog. Nemčija ima izvrsten sistem, kar se tiče poročil za nevtralne države. Za vsako deželo so namenjene druge novice, take grede v Zdr. države, neke druge vrste v Španijo, tretje v Švico itd. Moto Nemčije glede poročil za nevtralne države je: "Vsa poročila bodo šla naprej, ki se nam dozdevajo primerna za tisk." Ameriški časnikarji so v Nemčiji v groznem položaju. Ako bi jim šlo le za poročila, ki jih morajo vsak dan poslati svojim listom,

Gorica in Soča.

"Slovenec" prinaša dne 19. aj gusta sledeče: Pri nas se je oglasil begunec iz Gorice, ki nam je povedal: Dragi rojaki Slovenci, ne morete si niti v duhu predstavljati, kako težko grenko je zapustiti svoje rodno mesto, svojo domovino, kakor smo morali narediti mi, goriški Slovenci. Ah, kako je bila lepa, prijazna in mila naša solnčna Gorica! Bila nam je prav zemeljski raj. Rojaki, srečni ste, presrečni, ker vam ni treba zapustiti domače grude. Še bolj ljubite svojo slovensko zemljo, ne dajte jo tujcu. Naj vam povem, kaj se je zgodilo v begunskem taboru. Klubučarjevo ženo Ivanka Basnigoj iz Solkana je padel Gorice tako razburil, da je sirota milo zaplakala. Rekla je: "Ko je na laškem bojišču padel moj mož in je laška krogla ubila poslednjega otroka, nisem občutila toliko žalosti kot zdaj, ko je padla Gorica in je "divjih Lah" uničil večših slovenskih solnčnih krajev. Dokler Gorica ne bo zopet naša, dotodaj ne bom vesela." In reva je zopet zaplakala. Vse to svedoči o veliki ljubezni ki jo imajo Slovenci do svoje rodne grude. Nemški konzul v Cetinju. Nemška vlada je odredila, da odslej ne bo več nemškega konzula v Cetinju. Nemški interesi so se poverili avstrijskemu vodjo vsak dan poslati svojim listom,

CENIK KNJIG

katero ima v zalogi SLOVENIC PUBLISHING CO. 82 CORTLANDT ST. NEW YORK, N Y

Table with 2 columns: Book Title and Price. Includes sections for POUČNE KNJIGE, RAZGLEDNICE, ZEMLEVIDI, ZABAVNE IN RAZNE DRUGE KNJIGE, and OPOMBA.

Jugoslavanska Katoli. Jednota

Registrirana dne 24. januarja 1901 v državi Minnesota. Sedež v ELY, MINNESOTA.

GLAVNI URADNIKI:

Predsednik: J. A. GERM, 507 Cherry Way od Box 97, Sibley, Minn.
Podpredsednik: ALOIS BALANT, Box 106, Pearl Ave., Logan, Ohio.

VREHOVNI ZDRAVNIK:

Dr. MARTIN IVEO, 900 N Chicago St., Joliet, Ill.

NADZORNIKI:

WYMAN EUNICH, 421 — 7th St., Calumet, Mich.
PETER SPEHAR, 422 N. 4th St., Kansas City, Kans.
JOHN KRŽIŠNIK, Box 133, Burdine, Pa.

POBOTOVNIKI:

FRAN JUSTIN, 1708 E. 28th St., Lorain, O.
JOSEPH PISHLAR, 308—6th St., Rock Springs, Wyo.
J. PORENTA, Box 701, Black Diamond, Wash.

POMOŽNI ODBOR:

JOSEPH MERTEL, od društva sv. Cirila in Metoda, Stev. E. Ely, Minn.
LOUIS CHAMPA, od društva sv. Srca Jezusa, Stev. 2, Ely, Minn.
JOHN GRAHEK, st. od društva Slovencev, Stev. 114, Ely, Minn.

Vsi dopisi, tiskajoči se urednih zadev, kakor tudi denarni prispevki, naj se pošiljajo na glavnega tajnika Jednote, vse prišleke pa na predsednika porotnega odbora.

Na osebna ali neuradna pisma od strani članov pa ni bošča odgovora.

Družbeno glasilo: "GLAS NARODA"

Domači obrti na Kranjskem.

Piše: Janko Juvan.

(Konec.)

Pa se na nekaj drugega je moral oglar misliti. Ko je kopa tla ter se je nekaj lesnih snovi izpremenilo v pline, ki so se oddaljevali v podobni temnega dima, se je hkrati vsebina kope manjšala. Ako bi pustil vse pri miru, bi slednjič dobil zrak toliko duška, da bi prišel les s plamenom goriti in ogenj bi kmalu vpepelil celo kopo. Ravno zato je pustil zgoraj malo odprtino, v katero je dan za dnem vsakih 4 do 5 ur prilagal kuriva, ki je pripravljeno stalo poleg kope, zloženo v "bračke" ali butare. Hi kopi je nastavlil prav oglarsko napravljeno lestevico; naseljal je namreč kak tanjši hlod ali pa prihrdil na desko palčice za stopnje. Po tej lestvi je splezal na vrh ter zgoraj na počez položeni deski stojčji z dolgim drogom, "bukavnic",

Ako pogledamo še zasluzek ogiljarjev, moramo pač misliti, da je bil zunim zadovoljen. Vzemimo, da je postavil kopo, katero je skuhal, podrl in spravil oglje v 20 dneh ter nakuhal iz nje 50 žergeljinov oglja; toraj mu je vrgla okroglo 60 gold. stare veljave. Ostalo mu je vendar precej denarja, če tudi odračunamo plačo pomagateljev. Na dan je zaslužil vsaj 1 gold. stare veljave. Med tem časom, ko so je oglje kuhale, je že pripravil v prostem času les za drugo leto ter tako med delom prihranil veliko časa in s tem svoj zasluzek izdatno pomnožil.

Tako se je ogiljarilo pred kakimi 25 leti na Jelovci. Jati, nad Bačo, na Komun in drugod po Bohinju. Danes so se razmere izpremenile. Fužin v Bohinju ni več in oglje se uvaža iz inozemskih krajev ceneje, nego skoro se gažo veziki stroški, poleg tega se les lahko proda za drag denar in se bode še dražje. Nekdanje slavo bohinjskih ogiljarjev spominja tuja, ki pride v Bohinje, le še kopiche v Stengah, katero vendar z nekdanjimi ni v nobeni primeri. Tako v Bohinju.

Pa tudi na drugih krajih se je na Kranjskem žgalo oglje v veliki množini, naprimer v Poljanški dolini, v Selški dolini, na Dolenjskem itd. Tudi tod ogiljarstvo peneljuje. Kuha se sicer še vedno na mnogih krajih, a o nekdanji množini in se bolj o nekdanjem zasluzku ni govora. Le pogledimo za vzgled ogiljarstvo v kamniških hribih. Najpogostejše so kope v Palovcih po 5 do 10 sežnjev. Nad 10 sežnjev je ne napravi ničče, ker že v kopo 10 sežnjev gre 16 ali 17 kubičnih sežnjev drv. Cena je imel pripravljeno samo eno posodo vode, v katero je sproti pomakal vsako žarečo oglje. Medtem pa je oglje, o katerem je bil

8-10 vin. ceneje. Iz kubičnega sežnja trdih drv se izkuha oglja približno 25 meceljnov, iz mehkih 2-3 mecelje več, kar toraj vrže 17-20 K oziroma 16-18 K. To se pravi le 2-4 K več, kakor bi dobil za drva v krajih zelo oddaljenih od mesta in železnice. Koliko ostane toraj ogiljarju? Vzemimo za vzgled najnavadnejšo kopo 6 sežnjev, v katero gre nekaj čez 4 kubičnih sežnjev. Iz take se izkuha oglja približno za 80-90 K. Ker dobijo od tega vozniški do 20 K, ostane ogiljarju še 60-75 K. Ako zračunimo zasluzek na dan, tedaj mu pride nekako 2 K. Seveda so sama drva, iz katerih je oglje skuhali, več kot polovico te cene vredna, tako, da za delo samo ogiljar ne dobi niti 1 K na dan.

Omeniti je še dela "naspol". X pravi: Jaz imam drva, ti Y pa imaš čav. Pojdi, posekaj drva in skuhaj iz njih oglje! Ko bode oglje skuhano, ga prodava, plačava vozniške in ostanek razdeliva. Tudi pri tem delu zasluži ogiljar na dan kvečjemu 1 K, včasih pa tudi samo 60 vin. Se slabše se godi ogiljarju, ki prevzame tako delo pri kakem grajščaku. Ko je oglje skuhano, ga mora na svoje stroške zvožiti v grajščinsko skladišče in zasluži pri tem borih 40 v na dan. Kako naj potem živi reže? Da bi živel, dobi pre malo, da bi umel, preveč, tako, da bi bil res ogiljar najnesrečnejši človek na svetu, ako bi ogiljarstvo ne bilo le njegov postranski zasluzek.

Ako primerjamo sedajne razmere v ogiljarstvu z nekdanjimi, vidimo, da pač ne dobi sedajni ogiljar, ki kuha oglje iz svojih drv, za oglje niti polovice toliko, kolikor je ogiljar dobival nekdanj kot plačo za samo delo. Ostaja nam še vprašanje: kako povzdigniti zopet ogiljarstvo do nekdanjega čveta? Odgovora pri najboljši volji se ne more dati. Kupčijske in industrijske razmere, ki vplivajo na ogiljarstvo, so danes dočela drugačne od nekdanjih; na stalno zboljšanje v ogiljarstvu ni misliti. Zato naj služi ta črtica kot spominček na nekdanje slavni, a sedaj že preživeli stan.

Se enkrat.

Črtica.

(Konec.)

In počasi sta šla domov, zela počasi, kot bi se jima nikamor ne mudilo. In prav blizu hiše sta se postala, tikom drug od drugega. In takrat jo je preprosil Matevž za rožmarin in za nagelj, ki ga je imela v nedrih. In dala mu ga je — in zbežala. Oče so jo poklicali. Legla je na posteljo pa ni zapala. In ponoči se je zgodilo, da je nekdo rahlo potrkal na okno. Neža se je stresla in ustrašila — ali vendar je hipoma stala pri oknu in ga odprla — Matevžu...

Starica je vzdihnila. V njeno dušo je kanilo nekaj gorjupega. Glavo je nekoliko dvignila in jo naslonila na dlani. Kakor bi se dvignil iz zemlje, je stal pred njo njen rajni oče. Zalostno je bilo njegovo lice. Tako zalostno je bilo mesec dni pred smrtjo, in sicer samo takrat. Nekaj dolga je še bilo pri hiši. Morala ga je plačati. Zadnji krajevar z možem poiskala, da sta plačala sosedu. In potem ni bilo še za sol. Močnik so jedli otroci, v raztrganih čizmah so hodili po snegu. Neža jih je bila zalostna. Prodala je novo krila in šla k čevljarju z raztrganimi čevlji, da jih zašije. Stari oče je ležal pri peči, ko se je vrnila, vesa otožna in nesrečna. Oče jo je poprosil telega se kruha.

Nikoli še ni očetu ničesar odrekla. Iz tal bi bila izkopala, sta no da so bili oče postreženi v starosti in boleznih. Danes pa ni mogla. Res ni mogla. Zabelela je, je prošnja in uslja ji je prav gotovo trda beseda na očeta. Stari oče je pa vzdihnil in se razzalostil, obrnil se je v peč in zamolklo ponavljal četrto božjo zapoved. Neža je vnovič bridko vzdihnila in se še tesneje sklonila. Čutila je drugo grenko kapljo, kako se je razlila po sreč. Žedela je dolgo. Mimo nje je šlo življenje. Vsi biseri, vse potne kaplje, trpljenje, vsa vdanost — vse je tako hitro bežalo. Vsaka senca se je ustavila, vsaka zla beseda, izgovorjena v naglici, je občutila pred njo in jo gledala z občutajimi očmi.

Neža se je stresla. Kes je trgal njeno srce. Nič več ni mogla. Glavo je privzdignila, vsa plašna in patlačena od čudne teže. Pred se

boj je zagledala visoko goro, na katero bi morala romati. "Neža, nikoli ne prideš gori, nikoli!" Nekdo ji je šepetal obupne besede. "Neža, ne misli na svojo mladost — in vrni se. Ne prideš gori!" "Než, tisti večer, kaj ne?" "Kaj pa oče, Neža? Kako grdo si jih pogledala!" "Jej, pojdi kruh, pojdi domov in leži — kar je, je. Neža, pomni to!"

Neža je zopet pogledala na goro. Kolena so se ji tresla. "Vidiš, Neža, da ne prideš. Pojdi kruh in se vrni!" Neža je odvezala ruto. Težko jo je odvezala, ker so se ji tresli prsti. Segla je po kruhu. "Ne, pa ga le ne bom! Gori grem, še enkrat grem, in teš grem..." Vstala je in obrnila rosno oko v Kristusa, in tedaj se ji je zdelo, da je razločno videla, kako se ji je nasmehnil, kakor bi ji rekel: "Le pojdi, hčerka moja, jaz te pokrepčam! Nikar se ne boj! Vse je pozabljeno!"

Neža je prišla za drenovo ključko, iz nog je ginil strah, veselo je zastavila pot navkreber. Na ovinku je pogledala že enkrat nazaj. Kristus je kazal z desnico proti gori in se ji zalotil smehljaj in govoril iste besede: "Pojdi, jaz te pokrepčam..."

Romarska cerkev se je praznila. Orgle so slovesno bučale in spremljale romarje vun na griček krog cerkve, vun pod tri košate lipe. Ljudstvo si je brisalo pot s čela. Cerkev je bila natlačena, velika soparica je puhtela nad glavami razgretega ljudstva. Pri vratih so se privrivali do kropilnikov, vsak se je še enkrat obrnil v tron Marije Kronane, kolena so pripogibali, nekateri čisto malo, trdo in neokretno, drugi so poklekali do tal. Gora se je občila z pisano množico. Krog satorov so se razpostavili ljudje. Vse je bilo pisano, vse je migljalo, vse vabilo in kričalo. Otroci so si meneali oči, tako so jih bodle vanje strdne punčke, veliki konjci, pisani srčki, svetle ure in rumene trobente. "Mama, teta, stric!" Samo to so izgovarjali in z velikimi očmi gledali v svoje spremljevalce, katerih so se trdno držali, s prsti so pa kazali po razgrnjenih mizah pod satorji in tibe želje so se oprile male lepega drobiža.

Ljudstvo je šumelo in se pretakalo. Cela gora je govorila tisoč glasov, ki so bili nerazločni, pa vsi polni veselja in občudovanja. Kake pol ure je stala množica krog cerkve. Tedaj so se začeli trgati posamezni kosi pisane družbe, razlili so se živahni curki po vseh steezah, ki vodijo z gore. Vrh se je praznil, na pobojno so ginile posamezne skupine v gostem lesu.

Neža je bila še vedno in edina v cerkvi. Začutila je naenkrat z veliko resnobo, da je danes petdeseti — in zadnji tujak. Zato ni mogla iz cerkve. Prav blizu oltarja pred prvoklopjo se je stisnila v dve gubi in se zagledala v tron. Zlati žarki so se razkosno vsipal izokoli rumeno steklo, ki je bilo za trunom. Obrez Marije in Jezuska se je svetil v zlatu. Na svileni obleki so odskakovali žarki od zlatih nitk, migljali so po debelih srebrnih koradnih, ki jih je imela nebeška Kraljica krg vratu. Vrh zlate krne je žarel rdeč kamen, v šopku, ki ga je držala v roki, so se svetile tri steklene bučice: ena zelena, druga bela in tretja višnjeva.

Starica je pozabila, da je na svetu. Palica je ležala pred njo na tleh in ob palici molek ter ruta s krumom. Roke je držala ob prsih, kakor tedaj, ko je pestovala da na prvo dete. "Jaz ga tudi pestujem, tvojega Sinka, kakor ti. Manka božja. Moj je, ves je moj in vem, da me ima rad. Ko bi ti vedela, kako se mi je posmejal s križa... Vso butaro mi je odvezl in mi z roko pokazal na goro. In prišla sem. Kako sem hodila! Prva sem bila tujak, in vseh-grehov sem se obtožila in se jih še enkrat skesala. Prav zares sem se jih. In potem je prišel k meni, in sedaj biva pri meni, in jaz sem tako vesela in tako srečna! O, ko bi ti mogla povedati! Pa saj ti že veš, saj ti vse pove, vem, da ti pove. In ti mu reči, da sem že petdeseti priromala k tebi, priporočilo me. Nič več ne pridem... Drugič te vidim v nebesih. In tam ti pomogom pestovati Sinka, veš, jaz znam tako rahlo pestovati, tako lepo, kakor ti... Še to mu povej, Sinu, lepo te prosim, nikar ne zameri, da bi

prav kmalu rada prišla v nebesa. Saj me vidiš, stara sem in zanič". V stolpu je zdrknila ura. Starica se je nekoliko okrenila. In tedaj se ji je zdelo, da je Marija Kronana pokimala, da da se ji je Jezusček nasmehal in da so se njegove roke razkrilile, kakor bi hotel k njej. Ura je bila dvanaest, zvon je zapel...

Starica je vstala, prestopila splošnice proti oltarju, padla na kolena in šla tako krog oltarja. Njene ustnice so šepetali molitev, v puščice je zdrknila desetica in ako zvonko zazvenčala, kot bi se izgubil vanjo cekin in roke bogataša... Na gori je bilo malo ljudi, ko je prišla Neža iz cerkve. Nekaj moških je pilo še pod lipo, pod satorji so ljudje pospravljali neprodane stvari in okovane skrinjice. Za Nežo to ni imelo več mika. Ježala in vzela je slovo — in po slovesu je človek otožen.

V gostilni se je stisnila v kot in zaprosila juhe. Razmotala je ruto in podrobila kos kruha v škodelico. "Mati, malo vinčka, dobrega, sladkega!" "Malo vinčka", si je mislila Neža. Odkar se je poročila njena hči, ga še ni pila. Danes bi ga pa. Za tretjo desetico vinčka. Začutila je silno utrujenost in skoro zbal se je poti proti domu. "Pa ga prinesite. Žejna sem in tako slabo se počutim!" "Seveda ga hoste!" Oštr, cerkvence zajedno, je šel po vina.

"Velikokrat ste že bili pri nas!" "Se enkrat, sem rekla, in sem se napravila. Petdeseti sem danes. Na počest na palici!" "Cerkevne je štel polglasno." "Zares, devetindeset." "In danes je — petdeset! Pa zadnje! O Marija!" "U, mati, saj ste se trditi! Še desetkrat lahko pridete!" "Nak, ne bo me ne!" "I zato da ne!" "I zato da ne!" Cerkevne je klical gost, da plača. Starica je pila vino. Počasi ga je pila, pokušala pravzaprav, in vselej se ji je stresla roka, kadarkoli je dotaknila s kozarec ustnice. Dolgo je sedela sama v sobi. Njene misli so bile mirne, kakor bi obličale na varnem cilju. Nič več se niso ozirale nazaj, in naprej niso hrepencele.

Obviselo so vse na zlatem tronu in pripricana je bila, da je tako blizu, da se še enkrat prestopi in potrka, pa se bodo odprla vrata, za katerimi sije večno — solnce na tron Marije Kronane.

Ko je šla iz gostilne in hotelski proti domu, jo je vleklo še enkrat v cerkev. Obstala je pri kropilniku za vratni. Trikrat se je pokropila in trikrat se ozrla hrepencečo na tron, potem je drsaje odšla in bila je veselozalostna. Po bregu jo je žgalo popoldansko solnce. Kaplje so ji tekle izpod rute, zbirale se na sivih obvalih in kapale odtoč na tla.

Težko je hodila. Bilo je navzdol, ali noga kar ni šla od tal. Obstala je, ki je prišla do goste šume. Objela jo je hladna senca in postalo ji je zelo ugodno. — Počiti moram! Pogledala je na solnce. Visoko je še bilo. — Da le pridem v dolino do noči. Pa tam prenočim! Neža je šla nekaj korakov od stee, kjer je pod košato bukvijo zelenel mehak mah. Nanj je sedla.

Kmalo so pa postale trepalnice težke. Nič več jih ni mogla odpirati. Glava ji je ležala vedno nitež, dokler se ni naslonila na mah. Neža je zaspala... Krog njenih ustnic je krožil blažen smeh. Nad njo se je odprlo nebo z vso močeno glorio. — Trume, brez številja in brez konca, so hodile po nebesih — kakor bi zlato morje pluskalo z valovi...

In vendar je zagledala med njimi takoj Matevža, ki jo je poklicel, zagledala je mater ki se ji je nasmehljala z davnim smehom, kakor takrat, ko je odšla prvič z njo na božjo pot. Zagledala je očeta. Tudi on jo je klicel po imenu in vse veselo je bilo njegovo lice, kakor v nedeljo popoldne, ko jo je ujekal na koljenih — majhno Nežico. Starica je globoko soplja, blesk in sijaj sta jo mamila, zvoki nerazumljive godbe, vse lepši kot zvonovi z gore, vse prijetnejši kot jutranji spevi škrančkov. Šla je za Matevžem, trdo se je oprjela njegove roke; zakaj tla so se ji In šli so po rajnu v brezmejno —

zlato morje: starica je hropila v sanjah. Nenadoma se stresejo nebesa... Krvava luč jih prešine — in zopet se stresejo, vnovič zabučijo gromovito. Neža zajeci in se prime možev roke tesneje, Matevž se ji smehlja, s prstom pokaže na — Mihaela, velkega angela. V zlato je bil oblečen, peruti je imel velike in ognjene, strele so se zvišale v njegovi roki. Za njim pa cela vojska angelov, vse zlatih in srebrnih — — — Neža se je stresla. Strašno bučanje, pok, kot bi se prelomilo nebo — Mihael je zavijtel strele proti peklu na satana...

Neža je vzkriknila in — se zbudila... Meneala si je oči, nebesa so izginila, nad njo je hrumela bukev, nad bukvijo so viseli črni oblaki po vsem nebu, iz njih je treskalo, temen mrak je objemal gozd, da je komaj razločevala debla. — O Marija Kronana, zakaj sem zaspala! Domov, domov, — noč se dela. — Bog in sveti križ božji, kako se bliska! Neža je hitro vstala, ob vsakem blisku se je prekrizala in pokrepčana od spanca se je napotila v dolino.

Četrte ure hodi. Steza izgine. Nekam plašno se ozre po gostem mraku. Vse neznano. Polistiju so pokale prve, debele kaplje. Neža gre nazaj — nobene poti. — Obrne se na levo, izpodtakne se ob korofeno in pade. — Ušla ji je palica iz rok, komaj jo je dotipala v listju. — Jezus, zašla sem! Nazaj moram, kjer sem počivala, od tam vem dobro za pot. Ozrla se je proseče proti gori. Zabliskalo se je, da ji je vzelo vid. Videla ni ne gore ne cerkve. Sree ji je skoro tonilo v prsih. Koleno ji je kbealo, s težavo je šla nazaj. Hodila je že dolgo, — vsula se je ploha; sivi lasje so ji mokri viseli na čelo. Po mokrih tleh ji je drselo. Večkrat je padla in vselej bridko vzdihnila.

— Ne pridem, nič več ne pridem iz gozda. Starica je oblonela pri debli belelega drevesa. Naenkrat jo je minula groza in čakala je vdanu in mirno, naj pride, kar boče. Ploha se je vijala, po debli so se cedili curki. — Prevedrim tukaj. Samo to drevo nima strehe. Ko bi bila gosta smreka. Starica je bulila v presečno temo in čakala bliska, da ji razsvetli in pokaže gosto smreko. — Bliks — dolg po celem nebu. — Aha, tamle je, prav blizu. Tja grem in postojim. Saj se razvedri. Saj me ni strah. Kako me bo strah? Česa? Molila bom. Segla je v žep po molek in zavzvenčale so svetilje ob njem. Zopet je zabliskalo. — Tam-le je smreka, je že prav le tja. Starica je šla tipaje s palico. — Češćena Marija... Prestopala se je varno. — Kar tu je, deset korakov še — Sveta Marija... — Da bi se vsaj zabliskalo! — Tukaj je grm. Tebe se ognem... — Češćena Marija... — Na, sedaj pa moram biti kar pri smreki. Desno nogo je postavila na nekaj trdega. — Saj je cela steza tole, kali je dalje. — Sveta Marija... Brezskrbno je prestavila levico. Blisk od vzhoda do zahoda. Starici se je zavrtelo. Smrtni strah jo je pretresel. Pred njo je zijał prepad, vrhu njega je stala smreka. Hotela je umakniti nogo — — — prepozno — — — tvojega telesa — — — Jezus...

Vzkliknila je in izginila. Zagrmelo je votlo in žalostno. Po vejah je škropil dež — ploha je ponehaval. Na vzhodu so se že pretrgali oblaki, večernica je prižgala mrtaško svečo starici, ki je počivala v skalnatem grobu. — — — V jutro so jo našli. Šel sem tudi jaz in stolp k njej. Ciklami ni cveteli tam, kjer je ležala nje na glava. Na čelu je bila majhna rana. Ustnice so se ji pa smehljale tako srečno, pa licu je ležal en edini izraz — večnega — blaženega miru...

In tedaj sem ti zavidal, starica, zavidal ta mir, katerega si našla, katerega pa išče v svetu zastonj nekopajna duša. Blagor — blagor tebi!

OPROŠĆENA ŠESTLETNEGA TRPLJENJA.

H. H. von Schlick, slavnoznani naravni zdravnik in tovarnar Bolgarskega Krvnega Čaja, kateri je s stoinstotisoč bolnimi v stani zveži in doblava od onih, katerim je Bolgarski Krvni Čaj vrnil zdravje, cele kupe zahvalnih pisem, je pisala žena Ivana Skufca sledeče pismo: Šest let sem trpela vsled želenih ne boleznih, in nogo so me tako bolele, da nisem mogla niti hoditi. Odkar pijem vaš Bolgarski Krvni Čaj, se v vsakem oziru dobro počutim in vas prosim, da mi ga pošljete še eno škatljo. Eno veliko škatljo Bolgarskega Krvnega Čaja, ki traja pet mesecev, pošlje za \$1.00 kamorkoli, v Canada za \$1.12.

Marvel Products Co. 9 Marvel Bldg. PITTSBURGH, PA.

Pripomba: Ako hočete pošiljatev osigurati, pošlajte 10c. več. KNJIGE ZA VJETNIKE.

Tem potom se zahvaljujemo vsem darovalcem knjig za slovenske vjetnike v Indiji in Italiji. Pred par dnevi smo poslali naprej več zavojev knjig, katere, upamo, bodo vjetniki dobili. S tem prosimo cenjene rojake, ki imajo kaj preveč knjig, da jih nam še pošljejo, kajti on kar smo zadaj poslali gotovo ne bo zadostovalo. Zlasti slovnie in besednjakov potrebujemo naši rojaki, kajti zdaj imajo eas, da se uče jezika, da berejo in se izobražujejo. V bodoče bomo vsa imena darovalcev knjig priobčili v listu.

Turki v Galiciji.

"Kurjer Polski" piše: — Pred nekoliko dnevi je prišlo z demblinsko železnico v Sosnowice nekaj oddelkov turške armade. Ta armada je na gledalec naredila dober učenek. Bili so Turki oblečeni v nove mundure sive barve, častniki pa so imeli rdeče pasove. Da niso imeli polmeseca na kapah in epanletah, bi jih smatrali za evropske vojake.

Ameriski zrakovalec v Franciji umrl.

Pariz, Francija, 15. novembra. Norman Prince, zrakovalec v ameriško-francoskem oddelku, je danes v bolnici umrl vsled poškodb, ki jih je dobil pri zadnjem poletu. Zlomljeni je imel obe nogi.

Rad bi izvedel za naslov svojega očeta JOSIPA IREN, doma iz Žužemberka na Dolenjskem, Pred 9. leti je bil v Collinwood, Ohio, in od tu je šel v Šumo; kje se zdaj nahaja, mi ni znano. Prosim cenjene rojake, če kdo ve, da mi javi, ali naj se pa sam oglasi svojemu sinu: Bernard Iren, 6030 Carry Ave., Cleveland, Ohio. (14-17-10)

VABILO na PETLETNO OBSTANKA slovs. pevskega društva "PREŠEREN"

dne 18. oktobra 1916 ki bo spojena z veselico in koncertom v Kranjsko-Slovenskem Domu, 57th & Butler St., Pittsburg, Penna.

Tempotom vjudno vabimo vse slovenske in hrvatske rojake in rojakinje v Pittsburgu in okolici, da se v obilnem številu te veselice vdeležite. Slišali boste lepe narodne slovenske pesmi, katere bodo pela sledeča pevška društva: 1. Prešeren zapeje: Pozdrav in Planinska roža.

2. Češki mešan zbor zapeje: Svobodo jednakosti sveta. 3. Soc. društvo Bratstvo: Socialistično koračnico. 4. Hrvatsko-pevsko društvo Javor: dve pesmi. 5. Prešeren zapeje: Svobodo. Po petju se prične ples in prosta zabava. Igrala bodo domača slovenska delavska godba na pihala samo slovenske komade. Za dobro postrežbo je preskrbljeno. Začetek točno ob 8. uri zvečer. Vstopnina 25c za osobo. Za obilen obisk se vam priporoča. Odbor. (14-16-10)

Srečala sta se.

Vskandanja povest brez konca.

Spisal Fran S. Pinigar.

Tedaj se oglašil Malčič rahel in čisti glas, da se je Mara obrnila od okna in gledala očarana vanjo.

Kaj mi hoče plazinec, kjer zmirom sneg gre! — Kaj mi hoče ta skrinja, ker ne morem do nje!

Malči je pokazala na železno poštno blaginjo. Obe sta se veselo zasmejali.

Tedaj nekdo potrika.

Malči je hitro vstala in se umaknila iz urada v sobo.

Tisti večer je hripava, starinska ura bila devet v histerni selušnjaške župnišča. Tedaj je slovesno in s spoštovanjem zaklopil župnik črnovezno knjigo, kateri so se svetile na hrbtu velike zlate črtilne črke: Biblija. Segel je nato po svoji knjižici, ki je ležala pred njim na mizi in jo potisnil na glavo. Do vratu si je spredaj zapel belo volčeno gorenjsko kamizolo. Potem je vstal od stotodavne zelene peči in šel v debelih opankah v vežo in od tod pod mlo nebo. Njegovе ustnice so se premikale in ponavljale stavke iz eklesiasti ali propovednika: Sveta sueta, evo sueta — Nečimernost, nečimernost, vse je nečimerno. Zunaj se je bočilo jasno nebo, kakor vesela božja dlan posejana z biseri. Župnik se je ozrl na nebo od vhoda do zahoda in po njegovem lienu se je razlilo veselje.

„Oj, bo lepa pot, hvala Bogu!“

Preteklo nedeljo je selinski župnik oznanil, da gre v mesto. In kadar je šel v mesto, se je smatralo v zakotni fari za dogodek.

Pogled mu je segel še na pokopališče, privzdignil je roko in polglasno murmur: Naj počivajo. Tedaj se začne bolesto tulenje. Po celi rebri se je razlegalo v tih noč, kakor bi vzdihnila gora. Župnik se je ozrl proti mogočnemu posestvu gospoda Skromna. Od tam je prihajal glas. Vnovič je zahteval, še groznejše.

„Bog nas varuj, ogenj!“ je mislil župnik in pogledal proti nebu, če bi bilo ožarjeno. Pa ne. Zvezde so migljale, kakor bi vstrepetale in se splašile tulenja. Župnik je krenil na levo, obrnil se nazaj in šel na desno župnišča.

Nikjer ognja. Brdiko tulenje pa ni ponehalo.

„To je Lord, Dominikov Lord. Čemu tuli? Slabo znamenje, če pes tuli. Ko bi bili tatovi!“

Poklicel je blapea Tometa in napotila sta se proti cerkvi.

Samo ura je skrtala in rdeči plamenček je poskakoval pred oltarjem.

„Kaj da tuli pes“, omeni Tone.

„Da le ognja ni in tatov.“

„Ognja in tatov“, ponavljala blupec in zardeha.

„Navij si budilko, popolnoči greš enkrat pogledat krog cerkve! Nič se ne ve!“

Tone je segel za uho v zmršene lase, pa ni nič rekel.

„Popolnoči, si razumel?“ je ponovil župnik, ki se odhajal po stopnicah v spalnico.

V.

To je bilo tisti večer, ko je tulil Dominikov Lord in je selinški župnik v debelih opankah strahoma hodil krog župnišča in cerkve.

Malči je izginila za rdečo zaveso iz poštnega urada v sobo, ko je nekdo potrkal. Dominik je vstopil počasi, zavil v rjav havelok. Videl je, da se je zavesa zganila in da je nekdo izginil za njo. Zato se je takoj dostojno opravičil.

„Motim, gospodična! Obiskimate!“

„Izvolite naprej! Nič ne motite!“

Mara je vedla Dominika med zavesama v sobo.

„Gospod Dominik Skromen — Malči, moja prijateljica.“

Dominik se je počasi priklonil in pogledal Malči v obraz. Ko je začutil na svojem licu njen pogled, se je veselo začudil.

„Malči, tu imaš kolego! Gospod Dominik tudi išče kruha, kakor ti, in je včasih zelo žalosten, kakor ti, in zato sem včasih hud na njega, kakor nate!“

Na Malčinem obrazu se je nekaj zasvetilo, kakor na licu zamišljenega človeka, ko sredi ceste sreča prijatelja.

„Drago mi je!“

Segla mu je v roko.

Dominik je pogledal drugič,

sedaj naravnost v oči. Ko je začutil na dlani njeno gorko roko, se je začudil še bolj veselo.

„Tako! Sedaj se poznata! Sedita in se pogovorita. Moj posel bo naglo pri kraju; pošta takoj odide.“

Dominiku je Malči odmaknila stol od mize. Sedel je kar v haveloku in klobuk je držal v roki. Njegovе oči so se oklenile Malčke, krog ustnice je nekaj utripalo, kakor bi hotel povedati prijazno besedo. Pa v trenutku se ni doslil pametne stvari, da bi izpregovoril.

„Kar v haveloku? Odložite, gospod Dominik!“

„Saj pojdem, takoj pojdem!“

On je vseeno vstal in pokorno storil, kar je želela Malči. Zazdelo se mu je, da bi prav tako pokorno tisti trenutke skočil skozi okno, če bi mu ota velela.

„Toraj vi tudi čakate službe?“

„Ze dve leti!“

„To je dolgo!“

„In zdaj, v tem trenutku, se mi je zazdelo, da sta naglo potekli.“

„Ker ste doma; saj vam je prijetno!“

„Ni mi prijetno, verujte!“

„Kako pa meni, ker nimam nikjer doma?“

„Včasih je bolje, da človek nima nobenega doma.“

„Dominik se je ozrl, kakor bi se bil ustrašil svoje besede.“

„Da bi bilo bolje, ne razumem, ne verjamem.“

Tedaj je Malčka dvignila nekoliko glavo in pogledala preko mize na veliko podobno zadaj na steno. Dominik je videl, da so se ji prsti dvignile in bal se je, da ne bi brdiko vzdihnila.

Ozrl se je čez ramo proti poštni sobi, potem se je sklonil nekoliko čez mizo in tiše izpregovoril:

„Verujte mi, da je včasih bolje, če človek nima doma. Sinoči sem se mislil — zato vam rečem, da verjamete — mislil sem se — ustreliti!“

Dominik je povedal pogled. „Nikar, lepo vas prosim!“

Malči je položila roko na mizo proti Dominiku. Pogledal jo je in natančno videl, da so se ji prsti stresli.

V Dominiku se je rodila vesela misel, katere se je prestrašil, ker je bila prešerna. Boji se zame; kakšna druga bi se mi zasmejala, noče bi mi rekla, ali pa strahopetnež. Ta me je pa poprosila, nikar, in prsti so se stresli. Zensko so čudne; pa ji se izpregovorim o tem; kdo ve, kako se človek prikupi lepemu dekletu.

Samo en trenutek, prav kratak, je potekel, ko se je v njem rodila ta prešerna misel. Dominik se je prestrašil in se v istem trenutku poklesal. Najrajši bi bil segel čez mizo po tisti roki, pa bi jo poprosil: Z menoj pojdi, vodi me kakor otroka. Nikoli več ne napravim take neumnosti, ne v dejanju, ne v besedi.

„Včasih človek res ne ve, kako bi si pomagaj, in tedaj napravi mnogo nesmetanih stvari.“

„Sedaj vam verjamem. V vaših očeh ni laži.“

„Verjamete? Kako sem vam hvaležen za vašo vero.“

„Ali ste vsakemu tako hvaležni za vero?“

Dominikovo oko se je vznemirilo. Da ga vpraša kaj takega.

„Vsakemu bi ne bil, res bi ne bil!“

„Zakaj ne?“

„Ali vi verjamete, da je v ljudeh kaj vere?“

„Ne verjamem!“

„Zakaj ne?“

„Ker mi je življenje čisto jasno dokazalo, da v ljudeh ni vere.“

„In v meni tudi ne?“

„Rekla sem, da v vaših očeh ni laži!“

Malči je iskreno ponovila te besede.

Dominik jo je pogledal, njegove oči so se čezdalje bolj čudile in krog ustnice je utripalo nekaj veselja.

„Življenje vam je dokazalo, da v ljudeh ni vere?“

„Življenje, življenje! Prosim vas, nikar ne prašajte po mojem življenju. Bodite usmiljeni.“

„Oj, ne vprašam, nikoli vas ne poprašam. Saj sem vesel, resnično vesel, da sem vas srečal.“

„Ker vam verujem, ne z besedo, kakor ljudje, ampak s srcem, ki trpi, kakor vaše.“

„Ljudje verujejo z besedo.“

„Z besedo! Recite, da ste lažni. Milovali vas bodo, v srečo se vam bodo pa smejali in vas zaničevali. Povejte jim, da ste nesrečni, da iščete groba.“ — Revček, poreko v lice, z hrbtom se vam rogajo.“

„Oj, ne vprašam, nikoli vas ne poprašam. Saj sem vesel, resnično vesel, da sem vas srečal.“

„Ker vam verujem, ne z besedo, kakor ljudje, ampak s srcem, ki trpi, kakor vaše.“

„Ljudje verujejo z besedo.“

„Z besedo! Recite, da ste lažni. Milovali vas bodo, v srečo se vam bodo pa smejali in vas zaničevali. Povejte jim, da ste nesrečni, da iščete groba.“ — Revček, poreko v lice, z hrbtom se vam rogajo.“

„Oj, ne vprašam, nikoli vas ne poprašam. Saj sem vesel, resnično vesel, da sem vas srečal.“

„Ker vam verujem, ne z besedo, kakor ljudje, ampak s srcem, ki trpi, kakor vaše.“

„Ljudje verujejo z besedo.“

„Z besedo! Recite, da ste lažni. Milovali vas bodo, v srečo se vam bodo pa smejali in vas zaničevali. Povejte jim, da ste nesrečni, da iščete groba.“ — Revček, poreko v lice, z hrbtom se vam rogajo.“

„Oj, ne vprašam, nikoli vas ne poprašam. Saj sem vesel, resnično vesel, da sem vas srečal.“

„Ker vam verujem, ne z besedo, kakor ljudje, ampak s srcem, ki trpi, kakor vaše.“

„Ljudje verujejo z besedo.“

„Z besedo! Recite, da ste lažni. Milovali vas bodo, v srečo se vam bodo pa smejali in vas zaničevali. Povejte jim, da ste nesrečni, da iščete groba.“ — Revček, poreko v lice, z hrbtom se vam rogajo.“

„Oj, ne vprašam, nikoli vas ne poprašam. Saj sem vesel, resnično vesel, da sem vas srečal.“

„Ker vam verujem, ne z besedo, kakor ljudje, ampak s srcem, ki trpi, kakor vaše.“

„Ljudje verujejo z besedo.“

„Z besedo! Recite, da ste lažni. Milovali vas bodo, v srečo se vam bodo pa smejali in vas zaničevali. Povejte jim, da ste nesrečni, da iščete groba.“ — Revček, poreko v lice, z hrbtom se vam rogajo.“

„Oj, ne vprašam, nikoli vas ne poprašam. Saj sem vesel, resnično vesel, da sem vas srečal.“

„Ker vam verujem, ne z besedo, kakor ljudje, ampak s srcem, ki trpi, kakor vaše.“

„Ljudje verujejo z besedo.“

„Z besedo! Recite, da ste lažni. Milovali vas bodo, v srečo se vam bodo pa smejali in vas zaničevali. Povejte jim, da ste nesrečni, da iščete groba.“ — Revček, poreko v lice, z hrbtom se vam rogajo.“

„Oj, ne vprašam, nikoli vas ne poprašam. Saj sem vesel, resnično vesel, da sem vas srečal.“

„Ker vam verujem, ne z besedo, kakor ljudje, ampak s srcem, ki trpi, kakor vaše.“

„Ljudje verujejo z besedo.“

„Z besedo! Recite, da ste lažni. Milovali vas bodo, v srečo se vam bodo pa smejali in vas zaničevali. Povejte jim, da ste nesrečni, da iščete groba.“ — Revček, poreko v lice, z hrbtom se vam rogajo.“

„Oj, ne vprašam, nikoli vas ne poprašam. Saj sem vesel, resnično vesel, da sem vas srečal.“

„Ker vam verujem, ne z besedo, kakor ljudje, ampak s srcem, ki trpi, kakor vaše.“

„Ljudje verujejo z besedo.“

Slušajno te potrebujem; sobe ljubim, ne tebe.“

„Saj ni res! Tebe ljubim!“

Mara je vstopila pri zadnjih besedah in oporekala Malčki. Sklonila se je nad njeno glavo in jo poljubila.

„Nikar ji vsega ne verjemite, gospod Dominik!“

„Vse ji verjamem, vse, do zadnje pičice!“

„Oho, sedaj bom sirota, ko bosta oha zaper mene...“

Dolgo je že gorela luč v sobi. Samovar se je že zdavnaj shladil. Veseli obrazi so sedeli krog mize. Malčka je rdela, v licu je vzklakala radost. Po eni strani čela ste se vsula dva kodra in Malči jih ni popravila. Dominik je govoril glasneje. Povdarjal je z levico izrekanе stavke, pristan na sredinje je obrnil naokrog. Bežal je čas po bliskovo, pa nikdo ni pogledal na uro. Cel večer je bil kakor sladki, dolgopričakovani trenutek...

Dominik je prijel pri slovesu Malčkino roko in se je sklonil, da bi jo poljubil. Ona je pa umaknila in rekla: „Čemu to?“

Odšel je Dominik proti domu. Zvezd se je bilo nasejalo na nebo brez konca in kraja. Poskakovale so v veliki radosti. Od severa je vlečlo mrzlo čez plan.

Dominik si je pomaknil klobuk nazaj, havelok pa je tesno zapel. Okoli rok je cvil pelerin in jo v stisnil k prsom. Nasil je v njih svet plamenček in bal se je tako silno, da ne bi potegnila barja in ga nenadoma upihnila. Hitro je stopal. Izpodletelo mu je včasih ne mrtvi poti, da je omahnil. Pa je vseeno hitel in niti vedel ni, dihodil tako naglo. Pred njim je šlo dvoje oči, v katerih je odmevalo, kakor pri slovesni maši mogočni „Credo“. In prav tiki pred njim so šle te oči in za trenutek se niso ozrle drugam. In iz njih je tekel ožanj, ki je redil plamenček v njegovem sreču, katerega je on tako varno skrival pred vetrom. Visoko gori v lesu je zažvižgalo. Veter je potegnil po golem bukovju, ki je zašumelo. Dominik ni čul tega šuma. Slišal je pa natančno glas, stavke je razločeval, katere je govorila Malči. Vsi so se oglašili, vsi še enkrat, od začeta do konca.

Dospel je — mislil je, da hodil deset korakov — do pokopališča. Siva piramida je bleščala iz kota. In tedaj se je spomnil prejšnjega večera. Naenkrat je obstal. Zdelo se mu je, da vidi tam črno seme, ki objema kamen; sence se je gibala kakor evetka v vetru. Vse se je gugalo pod njo, tako je bila nestanovitna. In razločil je vrh sence svoj klobuk, celo obkoko je razločeval.

„Ni mogoče! Ali sem jaz pri grobu? Ali sem bil resnično sinoči tam in nabita puška je slonel ob zidu? Ni mogoče! To je bil drugi, to nisem bil jaz! — Za ta večer, za nočnejše trenutke se prerijem skozi goro, zemljo bi odhodil. Vredna je taka ura, da si zbrusiš noge zanjo; to je cilj — in prej ga nisem imel.“

Dominik se je odkril spomeniku. V sreču je vzklopela hvaležnost.

„Mama, kako sem poplačan s to uro! Hvala ti, mama!“

Prišel je domov, v peči je ljubezivo žarelo oglje. Demona ni bilo. Po sobi je plul mir, moč ga je objemala.

V postelji se je zagrnil čez glavo — dvoje oči se je naglno čezenj in vse polno upanja se je razlivalo krog njega.

Prav tedaj je bolesto vskriknila Malči in zaklicala: „Mara!“

Govorili sta še — pa je naenkrat nekaj žalostno zajekalo, beseda je obstala. Zaječalo je vnovič. Malči se je stisnila k Mari.

„Lord!“ se zasmeje Mara.

„Pozabil ga je Dominik, Malči, kaj si storila? Še nikdar ni pozabil Dominik Lorda!“

Odprli sta mu vrata pod stopnicami, Malči ga je pobožala:

„Ne zameri mi in pozdravi ga!“

In tako se je zgodilo, da je Lord žaloval pred zaklenjeno hišo nad izgubljenim ljubeznim in z žalovanjem vznemiril selinjskega gospoda župnika.

VI.

Po usahki, z drabnim peskom posuti poti je hodila Malči z Dominikom. Zimsko solnce je sijalo tako veselo, kakor bi prerokovalo zgodnjo pomlad. Nad njima so se podile v hrastju tri šoje.

„Vsak dan se bolj bojim priti na pošto.“

„Zakaj se bojite?“

Obrnila sta se koncu poti in se ozrla drug v drugega.

„Da bi ne prišla prošnja in žujo služba, s službo pa slovo.“

„Tega se bojite? Čudno!“

„In vi težko čakate službe?“

„Težko, ker se nekoliko bojim. Moji živeci so še preslabi, da bi igrala Maro. Ali vendar vem, da se tiste ure zveselim in ustrašim.“

„Jaz se službe ne bojim. Bojim se samo — slovesa.“

„Lepo vas prosim, ne bodite sentimentalni!“

„In kaj bi bilo?“

„Ne povem, ker sem vam že povedal, pa počete razumeti!“

„Vi mi govorite čezdalje bolj sentimentalno!“

„Saj ste tudi vi včasih sentimentalni, ne zamerite. Mara mi je rekla!“

„Zmotila se je. Če sem ubožna, ko se domišlim veselih dni, nisem sentimentalna. Če so moji živeci tako vznemirjeni, da strepetam, kadar počim trila vejica, če nanjo stopim — to je čisto kaj drugega. Dominik, prosim vas, bodite naravni. Če rabite fraze, lažete. In laž vam izdajo oči, v katerih ni laži, saj sem vam povedala.“

„Malči!“

Dominik je obstal, da je stopila ona korak pred njim.

„Ne!“

Ni se ozrla. Gledala je daleč, bogve kam, in poslušala.

„Malči, povem vam po pravici, resno in moško, da nosim v sreču sveto luč, da iz nje teče silna moč po meni, da sem se pravzaprav probudil in zavedel, ko sem spoznal vas!“

Malči se je naglo okrenila in ga ostro pogledala v oči. Dominik je bil vznemirjen, upanje in dvom sta bila v očeh.

„Verjamem vam, Pojdiva!“

Do konca poti sta šla molče. Dominik je iskal na njenem licu odgovora. Malči pa ni odgovorila; kakor bi se poslovila in odšla daleč, do sneženih planin in še čez, tako se je zdelo Dominiku.

„Prijatelj!“ ga je ogovorila sočutno. „Ali morete ujeti, koliko sem vam dala z besedo, katero sem izgovorila, s katero nisem lagala. Resnica je, verjamem vam, da me ljubite!“

Dominik se je približal in segel po njeni roki.

„Nikar, prijatelj!“

Poudarila je besedo „prijatelj“ da je iz nje zazvenel odgovor, katerega se je Dominik ustrašil.

„Prestrašili ste se! Nikar se ne bojte — mene. Drugemu ne bi tako odgovorila. Vas nočem nagajati in vam pomajam roko — prijatelju.“

Dominik je prijel drobčkano roko in jo skrtil v svoji in na vrh položil levico.

„Moje upanje je razbito!“

„Kakšno upanje?“

„Veliko, Malči, ne veste, kako veliko — do neba in od vhoda do zahoda — brezumno!“

Umaknila mu je roko.

„Bodite mirni! Več niste mogli upati od mene — več ne, ker sem vam dala vse, kar morem komu dati.“

Dominika je obšla žalost. Okrenil se je na beli poti, z levico je zamahnil, kakor bi sunil v grob veliko nado.

„Vse je končano! Z Bogom! Blagor tebi, ne poznani!“

„Dominik, ne sodite in ne govorite, česar ne veste. Počakajte! Prosila sem vas, bodite usmiljeni in nikar ne prašajte po mojem življenju. In v tem trenutku ste brez srea — vi zahtevate. Dobro. Počakajte, povem vam — morda vam bo stvar koristna!“

Dominik se je vrnil in šla sta po belem parku.

„Dominik, vi ne poznate ljubezni, ali vsaj ne poznate, kako ljubuzensko sree.“

Dominik ni odgovoril. S sklonjeno glavo je poslušal.

„Dominik, jaz sem ljubila — enkrat, samo enkrat. Sree ljubi samo enkrat iskreno, z vsako mislijo, z vsemi željami, z veliko vero in neizmernim upanjem. Samo enkrat! Kasneje lahko še spoštujete, cenite, se celo žrtvujete — to pa ni več tista edina in ena sama ljubezna, ki se ne vrne nikoli več. In kdor govori drugače, on še ni ljubil — ali pa laže. In lažejo milijoni na svetu, drugim in celo sebi!“

Malči se je razvnela, da se je Dominik ozrl na rdečico, ki ji je podplula lice.

„Govorite, prosim vas! Tako še ni govorila nobena ženska!“

„Tudi jaz še nisem nikomur, vam pa, ker ste se mi zasmilili prvi trenutek, ko ste tuji vrgli pred noge veliko skrivnost in v vaših očeh ni bilo laži. Zato vam odpuščam, če ste neusmiljeni, zato vam govorim!“

„Nikar toraj! Da bi vas mučil! Malči, naj grem!“

„Ostanite. Začela sem, hočem, da dovršim! Pomislite, da mi na svetu lažjega, kakor ubiti ubogo, nedolžno žensko sree, pa pomnite, da ni gorjega dejanja, kakor je to, in nebo mora soditi grozno.“

„Grozno tistega, ki je uhoril vaše!“

Dominik je stisnil pest.

„O, ne, prizanese naj mu!“

„Kdo bi vas razumel?“

„Ker ne razumete ljubezni, Dominik!“

„Ne razumem? O, da! Dosljej Dosljej je nisem, od onega trenutka, ko sem vas zagledal, ko se je moja duša veselo začudila, od tedaj jo razumem.“

